

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Bakıda
iki dost
zəhərləndi -
biri öldü**

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 22 yanvar 2018-ci il Bazar ertəsi № 15 (6904) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bu gün AŞPA-nın qış sessiyası başlayır

Deputatlarımız sessiyada son dəfə çıxış edəcək
Ermenistan prezidentinə hansı sualları verəcək?

yazısı səh.3-də

Körpələr evinə kimi gedib çıxan mənşəyi naməlum ətlər - təhlükə

yazısı səh.4-də

Qarabağda ədalətli sülhün tək qarantı: hərbi güc diplomatiyası

yazısı səh.11-də

Azərbaycan böhranı arxada qoyub - iki mötəbər iqtisadçı rəyi

yazısı səh.10-da

Bu il problemlə kreditlərin həlli üçün mühüm qərar verilə bilər

yazısı səh.13-də

Türk tankları Afrinə girdi, ABŞ geri çəkildi: böyük əməliyyat

yazısı səh.12-də

20 Yanvar günü İstanbulda konsert verən azərbaycanlı Naza sərt təpki

yazısı səh.13-də

Prezidentlərə yuxarı yaş senzi tətbiq edilməlidir mi? - Tramp nümunəsi

yazısı səh.12-də

Küçədə qarət olunmamaq üçün 10 tövsiyə: onları bilməmiş vacibdir!

yazısı səh.15-də

Bilgəhdə 30 manata görə törədilən dəhşətli qətlə təfərrüatı

yazısı səh.14-də

Alimlərdən SOS: plastik əməliyyatlar beyni qocaldır

yazısı səh.16-da

Amerikanın ikili standartı: yeni faktlar

QARABAĞ ÜÇÜN TƏHLÜKƏLİ SSENARİ - ABŞ RUSİYA YOLU GEDİR

Sabiq gürcü diplomatından sensasion açıqlama; postsovet məkanındakı separatçı rejimlərin verdiyi sənədləri Amerikanın tanıması haqda faktlar var; "Qarabağ erməniləri ABŞ-ın İrəvandakı səfirliyindən qondarma qurumun sənədləri əsasında viza alırlar..."

yazısı səh.7-də

Fazil Məmmədovun Eldar Mahmudov "taktikası"

Sabiq vergilər naziri rəhbərlik etdiyi strukturda eynilə "MTN çetesi" sistemini qurubmuş...

yazısı səh.6-da

**Elxan Şahinoğlu:
"ABŞ-ın
Azərbaycandakı
səfiri XIN-ə
çağırılaraq izah
istənilməlidir"**

yazısı səh.4-də

**İqbal Ağazadə
siyasətdən
getmək şərtini
açıqladı**

yazısı səh. 8 və 9-da

**Mirmahmud Mirəlioğlu:
"Hakimiyyətin də
bu məsələyə
doğma
yanışmasını
təqdir edirik"**

yazısı səh.5-də

22 yanvar 2018

Rusiya MDB formatını dəyişir - hədəf

“Rusiya MDB formatını yenisi ilə əvəzləməyə çalışır”. Bu sözləri Axar.az-a açıqlamasında politoloq İlqar Vəlizadə deyib. Ekspertin sözlərinə görə, bunun səbəbi Rusiyanın MDB formatı çərçivəsində məqsədlərinə nail ola bilməməsidir.

“MDB formatı demək olar ki, öz qüvvəsini itirib. Həmin format 20 il bundan öncə Moskvaya imkan verirdi ki, bu məkanda müəyyən cari siyasətini həyata keçirsin. Ancaq hazırda prioritetlər, Rusiyanın postsovet məkanında əldə etmək istədiyi məqsədlər dəyişilib. Ona görə də Rusiya MDB formatını yenisi ilə əvəzləməyə çalışır. Bu yeni format isə Avrasiya İttifaqıdır. MDB-dən fərqli olaraq bu formatda konkret mexanizmlər, ümumi bazar və gömrük sistemi mövcuddur. Moskva da hər vaxtla digər MDB ölkələrini buraya cəlb etməyə çalışır. Lakin üzv qismində bir sıra ölkələr bu formatda iştirak etməkdən ehtiyat edirlər. Belə vəziyyətdə də əlbəttə ki, Rusiya yeni təkliflər irəli sürməyə məcburdur. MDB ölkələrinin müşahidəçi qismində Avrasiya İttifaqında iştirak etməsi də bu təkliflərin sırasındadır”, - deyir o qeyd edib.

Politoloq vurğulayıb ki, Avrasiya İttifaqında müşahidəçi qismində iştirak, əslində, tərəflərin üzərinə konkret şərtlər qoymur: “Azərbaycan da müşahidəçi qismində şərti olaraq iştirak edə bilər. Lakin Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioriteti Dağlıq Qarabağ məsələsinin tənzimlənməsidir. Əgər hər hansı bir integrasiya layihəsində iştirak Azərbaycanca Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində əngəllər yaradarsa, Bakı əlbəttə ki, orada iştirak edə bilməz. MDB-dən fərqli olaraq Avrasiya İttifaqında şərtlər konkret, üstelik, Ermənistan da orada yer alır. Məsələn, Azərbaycan və Ermənistanın MDB-də üzlüyü tərəflərin üzərinə heç bir məsuliyyət qoymur. Ancaq Avrasiya İttifaqına üzv olacaq ölkələr konkret məsuliyyət götürməlidir. Azərbaycan isə heç vaxt buna getməz. Çünki münaqişə vəziyyəti hökm sürür, Ermənistanla nə rəsmi, nə qeyri-rəsmi münasibətimiz var. İrəvanla yeganə münasibətimiz Minsk Qrupu formatı çərçivəsindədir və bu da bəlli səbəblərə görədir”.

Ekspertin sözlərinə görə, əgər vəziyyət dəyişməsə, Azərbaycan Avrasiya İttifaqında iştirak etməyəcək: “Rusiya bunu çox yaxşı başa düşür. Ona görə də Sergey Lavrov son vaxtlar Minsk Qrupu çərçivəsində fəal siyasət sərgiləməyə başlayıb. Bu onu göstərir ki, Rusiya münaqişəni heç olmasa şərti olaraq sıfır nöqtəsindən çıxarmağa və bununla öz məqsədlərinə nail olmağa çalışır”.

Qeyd edək ki, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin MDB ölkələrini Avrasiya İttifaqında müşahidəçi olmağa dəvət edib. Putin Rusiyanın Avrasiya İttifaqına vacib regional integrasiya birliyi kimi yanaşdığını söyləyib.

Bu gün Bakıda 11° isti olacaq

Bu gün ölkə ərazisində gözlənilən hava şəraiti ilə bağlı məlumat açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Məsəviyevə verilən məlumata əsasən, yanvarın 22-də Bakıda və Abşeron

yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Şimal-qərb küləyi gündüz mülayim cənub küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 3-6° isti, gündüz 7-11° isti təşkil edəcək.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Qənirə Paşayevanın təklifləri Türkiyədə müsbət qarşılandı

Millət vəkili, Avrasiya Beynəlxalq Araşdırmalar İnstitutu İB-nin sədri Q.Paşayeva İstanbulda Beylikdüzü bələdiyyə başqanı Ekrem İmamoğlu ilə görüşüb.

Görüş zamanı Azərbaycanla Türkiyənin bəzi bələdiyyələrinin qarşada bələdiyyələr olduğunu bildirərək, Beylikdüzünün də Azərbaycan bölgələrindən biri ilə qarşada olaraq görmək istəyirik deyən Qənirə Paşayeva bələdiyyə başqası ilə Dağlıq Qarabağ problemi, Xocalı soyqırımı, qondarma erməni soyqırımı iddiaları ilə bağlı da fikir mübadiləsi aparıb və yaxın zamanlarda İstanbulda, Beylikdüzündə mərkəzi küçələrdən birinə Azərbaycan, mərkəzi parklardan birinə isə Qarabağ adının verilməsinə və orada Qarabağ, Xocalı abidəsinin qoyulacağına inandığını deyib və bu cür addımın atılmasının böyük əhəmiyyətindən, vacibliyindən danışdı. Beylikdüzündə Azərbaycan küçəsi və Qarabağ parkının dostu da, düşməni də önəmli bir mesaj olacağını

deyən millət vəkili Q.Paşayeva gənc nəsillərimiz üçün də bu addımın vacibliyini xüsusi vurğulayıb. Azərbaycanı çox sevdiyini deyən Beylikdüzü bələdiyyə başqanı Ekrem İmamoğlu Türkiyənin və Azərbaycanın bir millət iki dövlət olduğunu vurğulayaraq Azərbaycanla bütün istiqamətlərdə əməkdaşlığın inkişafına xüsusi önəm və diqqət edəcəyini deyib. O, həmçinin qarşada bələdiyyələr məsələsi ilə də bağlı addımlar atılacağını, hər zaman

qarşada Azərbaycanın yanında olduğunu və millət vəkili Qənirə Paşayevanın Azərbaycan küçəsi və Qarabağ parkı və abidəsi ilə bağlı təkliflərini müsbət qiymətləndirdiklərini bildirərək bu təkliflərə baxılacağını deyib. Millət vəkili Q.Paşayeva onu Azərbaycana dəvət edib. Azərbaycanı çox sevdiyini deyən bələdiyyə başqanı dəvəti böyük məmnuniyyətlə qəbul etdiyini deyərək hər zaman Azərbaycanı görməkdən məmnun olduğunu bildirib.

Məşhur fiziklə bağlı ilginç iddia: “Əslində, o, 30 il əvvəl ölüb..”

2018

-ci ilin ilk ayında dünyaca məşhur fizik Stiven Hokinqin 76 yaşa tamam oldu. Lakin ortaya çıxan iddialara görə, məşhur fizik bundan 30 il öncə dünyasını dəyişib.

İddialara görə, məşhur fizik 1985-ci ildə vəfat edib. Daha sonra belə bir məşhur elm adamının önəmli olduğunu düşünən NASA işçiləri Stiven Hokinqin bənzərini ortaya çıxarıb.

Stiven Hokinq danışıq etmək üçün xüsusi danışıq aparatından istifadə edir. Bu xüsusi aparat Hokinqin yanağındakı əzələlərin hərəkətiylə onun hansı cümləni ifadə etməsini göstərir. Hokinqin ölüyünü düşündən insanlar onun bənzərinin adından yazılanları NASA-ya aid olduğunu düşünürlər.

Bir çox insanın da bildiyi kimi, Stiven Hokinq ALS (Yan amiotrofik skleroz) xəstəliyindən əziyyət çəkir. Hansısa insana bu xəstəlik diaqnozu qoyulduğu zaman ən çox 5 il yaşayır. Lakin Stiven bu diaqnoz qoyulduğunda 21 yaşında idi. Söylənən nəzəriyyələrə inanmayanlar üçün Stiven Hokinq bu xəstəliklə tam 55 ildir ki, yaşayır.

Belə bir diaqnoz qoyulması da Stiven Hokinqin 30 il əvvəl ölməsinə sübut deyil. Tibb tarixində bir çox xəstəliklərlə bağlı insanların yaşaya biləcəyi müəyyən vaxtları təyin edə bilirlər. Lakin za-

man-zaman tibdə söylənilən tarixdən çox yaşayan və yaxud daha tez bir zamanda vəfat edənlər də olub.

Pensilvaniya universitetindəki ALS mərkəzinin direktoru Leo Makkluskey Stiven Hokinqin xəstəliyinin fərqli olduğunu deyir. Leo Makkluskey bu cür diaqnoz qoyulan xəstələrin tənəffüs çatışmazlığı problemi olmadığı halda daha uzun yaşaya bildiyini söyləyib.

Stiven Hokinqin ölüyünü iddia edən onun gənc za-

manlarındakı fotoları ilə indiki fotoları arasındakı fərqi sübut olaraq görürlər. Belə ki, Stivenin gənc vaxtı saçlarının qəhvəyi rəngdə, hazırda isə boz rəngdə olduğunu deyirlər. Bundan əlavə və nəzəriyyələri söyləyən şəxslər Stiven Hokinqin toy şəkillərində də özünün olmadığını iddia edirlər. Hətta onlar 30 ildir ki, Stivenin yerinə oturan bənzərinin iflic deyil, sağlam olduğunu və iflic olmuş kimi davrandığını da iddia ediblər.

□ Turan ORUC

Lənkəranda 3 uşağını atıb başqası ilə evlənən qadın evdən qaçdı

Lənkəranda üç ay əvvəl yerli sakinlə vətəndaş nikahına daxil olan qadın evdən qaçdı.

Report.az xəbər verir ki, əvvəllər ailəli olmuş Kərgəlan kənd sakini Məmmədov Elvin Əflatun oğlu 6 yanvar tarixində “102” xidmətinə və Lənkəran Şəhər Rayon Polis Şöbəsinə üç il ərzində münasibətdə olduğu, ötən il oktyabr ayında vətəndaş nikahında yaşadığı 38 yaşlı Cəfərova Vüsalə Balamirzə qızının evdən çıxaraq naməlum istiqamətdə getdiyini bildirib.

Vüsalə evdən səhər tezdən çıxıb və gedərkən həyat yoldaşının ona verdiyi nişan üzünü və 500 manat pulu özünə götürüb. Masanın üzərinə isə evi tərk etməsi barədə məktub qoyub. Qadın yazıb ki, “məni axtarmayın!”

V.Cəfərova əvvəllər ailəli olub və üç övladından imtina edərək Elvin Məmmədovla qaçıb. Birgə yaşadıkları dövrdə aralarında hər hansı anlaşılmazlıq olmayıb. Polis E.Məmmədovun müraciəti əsasında onun yaşadığı ünvanda müvafiq yoxlamalar aparıb və heç bir cinayət xarakterli iz aşkar etməyib. V.Cəfərovanın Aşağı Nüvədi qəsəbəsində yaşayan ailə üzvləri də qızlarının yerindən xəbərsiz olduqlarını, lakin qadının bir neçə gün öncə öz qızına naməlum nömrədən zəng vuraraq geri qayıtmayacağını bildirdiyini söyləyiblər.

V.Cəfərovanın evdən çıxaraq itkin düşməsi barədə əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir. Boyu 175 sm-dir, gözünün rəngi qəhvəvidir, o, orta bədən ölçülüdür. Fotodakı bu qadınla bağlı məlumat olanlardan DİN-in “102” xidmətinə və 051-458 -21-08 mobil nömrəsinə xəbər vermələri xahiş olunur.

Bu gün Strasburqda Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) qış sessiyası başlayır. Sessiyada AŞPA-ya yeni sədr, insan haqları üzrə komissar və Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə hakimlər seçiləcək. Yanvarın 24-də isə Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan məruzə edəcək. Yanvarın 26-da Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvü Vüsal Hüseynovun hesabatı müzakirə olunacaq.

Sessiyanın gündəliyində Ukraynadakı silahlı münaqişənin humanitar nəticələri, Fələstin-İsrail münaqişəsinin tənzimlənməsi prosesi, Avropada antisemitizmin artması, İslamofobiya və ksenofobiya məsələləri də var. Azərbaycanla bağlı sessiyada hər hansı bir məsələnin müzakirəsi gözlənilir.

Ermənistan prezidenti AŞPA-da prezident qismində son çıxışını edəcək. Əli Xocalı faciəsində günahsız insanların qanına batan və bunu özü də etiraf edən Sərkisyanın çətin anlar yaşatmaq, həqiqətləri sessiyaya iştirakçıların diqqətinə çatdırmaq üçün Azərbaycan tərəfinin kifayət qədər imkanları var və bundan nümayəndə heyətimizin yararlanacağı gözlənilir.

Deputatlarımızın hansı sualları ona verəcəkləri ilə bağlı mövqelərini almaq istəsək də, mümkün olmadı. Politoloq Nəzakət Məmmədova isə qanunverməni erməni rəhbərə verməli olan vacib sualları sadaladı: "Sərkisyanın sualım bu olardı ki, tarix, dünya sivilizasiyası qarşısında ölkəsinin hər bə, xalqını səfələtə sürükləməyi səbəbindən bir gün baş verəcək İlahi ədalət məhkəməsindən, lap elə Haaqa Tribunalı qarşısında durmaqdan qorxmurmu? Özünü bunlardan necə siqortalaya bilib? Deputatlarımız yəqin ki, özləri ona müvafiq suallarla müraciət edəcəklər. Amma düşməni ölkə prezidentinə əlbəttə ki, onun həm Qarabağda vuruşmuş və müharibə qanunlarını pozmuş keçmiş hərbiçisi, həm danışıqlarda qeyri-konstruktiv mövqə tutan siyasətçi kimi əməllərini ifşaedici suallar verilməsi məqsəduyğundur. Şübhəsiz ki, Qarabağ münaqişəsi və Ermənistan işğalı, Ermənistanın bir dövlət kimi işğalçılıq siyasəti ucbatından mühüm layihələrdən təcrid olunması, regional sabitliyə təhlükə olması kimi suallar verilməsi məqsəduyğundur. Məsələn, sual oluna bilər ki, Ermənistan həm Rusiya, həm Avropa Birliyi ilə müvafiq müttəfiqlik və tərəfdaşlıq sazişləri imzalayıb, amma bunlar formal xarakter daşıyır, ölkə siyasi, hərbi, iqtisadi cəhətdən tamamilə asılı vəziyyətdədir. Bunun məsuliyyətinin altından necə çıxmağı düşünür? Rusiya, Avropa Birliyi qarşı-

Bu gün AŞPA-nın qış sessiyası başlayır

Deputatlarımız sessiyada son dəfə çıxış edəcək Ermənistan prezidentinə hansı sualları verəcək? Politoloq: "Sərkisyanın suallarım bu olardı ki..."

sında üzərinə ikiqat öhdəliklər üzərinə götürən ölkə niyə adi prinsipə - Azərbaycanın suverenliyinə hörmət etmir?! Ermənistan konstitusiyasının qeyri-demokratik yolla dəyişdirilməsi, siyasi sistemdə edilən dəyişikliklər vasitəsilə yenidən başqa postda olsaydı faktiki ölkənin başına keçməsi Avropa dəyərlərinə və demokratiyaya, hakimiyyətin bölünməsinin prinsiplərinə nə dərəcədə uyğundur?! Hərbi-siyasi avtoritarizm rejimi Ermənistanı bir dövlət kimi sivil dünyadan, demokratik dəyərlərdən getdikcə uzaqlaşdırır. O, bunun fərqindədir?! Türkiyə ilə protokolları ratifikasiya etməyən, Azərbaycanın ərazisini işğal altında saxlayan ölkə iqtisadi və siyasi cəhətdən başqalarından asılı olduğu halda Avropa demokratik ailəsinə üzvlüyə nə haqla iddia edə bilər?! Öz müqəddəratını təyin etmə adı altında ikinci erməni dövləti yaratmaq iddiasını hərbi təcavüz vasitəsilə həyata keçirməkdənsə, Ermənistan prezidenti ölkəsinin demokratik, iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş cəzbedici ölkəyə çevirməklə Qarabağdakı erməni əhalinin ora köçməsinə daha məqsəduyğun hesab etmir?! Ermənistan vətəndaşı olan əsgərlərin başqa bir suveren dövlətin ərazisində nə işi var, bu hansı qanunla tənzimlənir, zorla Qarabağa, başqasının torpağına vuruşmağa göndərilərək orada həlak olan hərbiçilərin ailələrinə, əsgər analarına Ermənistan hökuməti vəziyyəti necə izah edir?!"

Xanım politoloq Sərkisyan-

nın çıxışında nələrə toxuna biləcəyini də qeyd etdi: "Sərkisyan çox böyük ehtimalla ilk növbədə ölkəsinin guya demokratiyaya, Avropa dəyərlərinə sadıq olmasını, bu ilin noyabr ayında Avropa Birliyi ilə tərəfdaşlıq sazişi imzalamasını xüsusi vurğulayacaqdır. Qarabağ məsələsində xalqın öz müqəddəratını təyin etmə prinsipini uğrunda guya mübarizə aparan Qarabağ ermənilərinə dəstək verməsini qeyd edərək, Ermənistanın guya xristianlığı dünyada ilk dəfə dövlət dini kimi qəbul etməsi yalanını vurğulaya bilər. Əvvəlki çıxışlarında olduğu kimi, Qarabağın Avropa ailəsinin üzvü olduğu vurğulayaraq, məsələnin Azərbaycanın yurisdiksiyasından çıxararaq guya demokratiyaya, insan haqları, dözümlülük prinsipi əsasında həll olunmasının vacibliyini diqqətə çatdırır. Türkiyə ilə protokolları ratifikasiya olunmamasını guya Türkiyənin Qarabağa dair əlaqə və şərtlər irəli sürmüşdü səbəbindən olması iddiası ilə məsuliyyəti Türkiyənin üzərinə atması gözlənilir. Ermənistanın Türkiyə və Azərbaycan tərəfindən guya blokada saxlanması, uydurma "soyqırım"ın tanınması zərurəti, Minsk Qrupu çərçivəsindəki danışıqlarda guya ölkəsinin konstruktiv mövqə tutması, Azərbaycanda isə əvvəlki çıxışlarında olduğu kimi guya erməni fobiyanın, rasismin olması barədə əsassız iddialar səsləndirə bilər. Martda keçiriləcək seçkilərdə guya demokratiyaya, insan hüquqları, qanunun aliliyi kimi universal

dəyərlərə sadıq qalacaqları, seçkilərin demokratik qaydalara uyğun keçiriləcəyi vədi verəcəyi gözlənilir. Mümkündür ki, diasporunun dəstəyini qazanmaq üçün Suriya münaqişəsi və burada guya əzabkeş ermənilərin yaşadıkları çətinliklər məsələsinə də toxunsun. Bakı-Qars kimi Avrasiyanın birləşdirən xəngə bəyənəlxalq layihələrdə iştirak etmək istediklərini, amma Azərbaycan və Türkiyə tərəfindən təcrid olunduqlarını vurğulaması gözlənilir. Ölkəsinin guya Avropa Birliyi ilə saziş imzalamayla körpü rolunu oynaması iddiasının da səsləndirilməsi mümkündür. Avropa Şurasının Ermənistan dair monitorinqinin nəticələrinə görə, 2005-ci ilə müqayisədə 2017-ci ildə ölkədə məhkumların sayı 48 faiz artıb. Məhkumların gündəlik saxlanması şəraiti və xərclər isə tələb olunan standartlardan xeyli aşağıdır. Bu, Ermənistanın insan hüquqlarını pozulması anlamına gəlmir ki? Belə olan şəraitdə hansı insan hüquqlarından danışmaq olar? Eyni zamanda cinayətkarlığın artmasına səbəblərdən biri də sosial durumun ağır olması, işsizlik və s. səbəblərdir. Ermənistan hökuməti daxilə sosial vəziyyəti yüksəltməkdənsə, hərbi xərcləri artıraraq qonşu ölkə ilə müharibə vəziyyəti davam etdirərək öz əhalisinin hüquqlarını pozmuş olur. Belə halda hansı sabitlikdən, insan hüquqlarından danışmaq olar?!"

□ Cavansir ABBASLI,
□ "Yeni Müsavat"

Azərbaycana iki dost ölkəyə Sərkisyanı bağlayan tellər

Ermənistanın yeni prezidenti olacaq şəxs ölkəmizin maraqlarına təhlükə yarada bilərmi?

Ekspertlərdən maraqlı şərhlər

Ötən həftə Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan bəlaşma əleyhinə aksiya günü öz xələfinin adı açıqladı. Bəlli oldu ki, hakim Respublikaçılar Partiyasının prezidentliyə namizədi Ermənistanın Böyük Britaniyada səfiri, tanınmış iş adamı Armen Sərkisyan olacaq.

Armen Sərkisyan

Armen Sərkisyan Levon Ter-Petrosyanın prezidentliyi dönəmində qısa müddətdə baş nazir işləyib, iri kapitala malik iş adamıdır. İngiltərədə 2000-ci ilin əvvəllərindən başlayaraq bir neçə investisiya şirkəti yaradıb. Bu şirkətlər Vyana, London, Paris, Moskva, Varşava, Kiyev və Alma-Ata kimi şəhərlərdə ofislərə malikdir. 64 yaşlı Sərkisyanın Britaniya ilə sıx əlaqələrə malik olduğu bildirilir. Eyni zamanda, onun Qazaxıstanın prezidenti Nursultan Nazarbayevin qızı Dariqa ilə biznes əlaqələrinin olduğu deyilir.

Həm Böyük Britaniya, həm də Qazaxıstan Azərbaycanla yaxın tərəfdaş ölkələrdir. İşğalçı ölkənin prezidenti Armen Sərkisyan olsa, onun bu ölkələrlə yaxınlığı Azərbaycan, həmin ölkələrin Qarabağ məsələsinə münasibətində hansısa şəkildə təsir göstərə bilərmi?

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Armen Sərkisyanın prezident olması Britaniya və Qazaxıstan, eləcə də digər hansısa ölkələrin Azərbaycanla münasibətlərinə, Qarabağ məsələsinə münasibətinə təsir edəcəyi ehtimalı yoxdur. "Ermənistan 2015-ci ildə keçirilmiş konstitusiyaya islahatları ilə bağlı referendum ölkəni parlamentli respublika formasına keçirməyə xidmət etdi. Burada prezidentin xalq tərəfindən deyil parlament tərəfindən seçilməsi göstərilir. Hal-hazırda prezidentin namizədliyinə parlamentdə çoxluq təşkil edən siyasi partiya irəli sürür və seçir. Kimliyindən asılı olmayaraq yeni prezident bir növ təmsilçilik funksiyasını daşıyacaq. Əsas idarəetmə və rəhbərlik isə baş nazirin əlində olacaq. Böyük ehtimalla, baş nazir də Serj Sərkisyan olacaq. Ermənistanın siyasi və iqtisadi həyatını monopolizasiyaya alan "Qarabağ klanı" gələcək təhlükəsizliyini bu yolla siqortalamağa qərar verib. Ölkənin xarici, daxili siyasətini istədikləri kimi yenə də köhnə komanda həyata keçirəcək. Armen Sərkisyanın isə İrəvan doğumlu olması daxiləki narazı elektoratı sakitləşdirməyə, Britaniyada səfir olması, diplomat imici Qərb dünyasında ölkəsi üçün müsbət, demokratik imic yaratmağa hesablanıb. Eyni zamanda əminəm ki, onun namizədliyi Moskva ilə də razılaşıdır. Nəca ki, 2 il öncə konstitusiyaya dəyişikliyi referendumu da razılaşıdırılmışdı. Qarabağ məsələsi ilə bağlı isə Serj Sərkisyan klanının iradəsindən kənar hər hansı yeniliyin olacağını da düşünmürəm. Bu istiqamətdə yeni seçiləcək prezident Qarabağ klanının "direktivləri" ilə hərəkət edəcək".

Politoloq Natiq Miri isə bildirdi ki, Ermənistan konstitusiyaya dəyişikliyinə sonrakı ölkə prezidentinin səlahiyyətləri xeyli dərəcədə azalır və bu vəzifə az qala simvolik vəzifəyə çevrilir: "Mart ayında keçiriləcək prezident seçkilərində seçilən şəxsin səlahiyyətləri baş nazirin səlahiyyətlərindən az olacaq. Ölkənin əsas idarəçiliyi, qərarların qəbulu baş nazirin və parlamentin əlində olacaq. Bütün strateji qərarlar artıq parlamentdə qəbul olunacaq. Ermənistan prezidentinin kimliyindən asılı olmayaraq Britaniya və Qazaxıstan kimi ölkələrlə Azərbaycanın münasibətini korlamaq mümkün deyil. Erməni diasporunun ən güclü olduğu ölkə Fransadır. Buna rəğmən, Fransanın Azərbaycanla münasibətini poza bilmirlər. Fransanın Azərbaycanla münasibəti yüksək səviyyədədir. Güclü diaspor faktoru Azərbaycana Fransanın münasibətini dəyişə bilməyib, Armen Sərkisyanın prezident olması faktorunun Britaniya-Azərbaycan, Qazaxıstan-Azərbaycan münasibətlərinə təsir göstərəcəyi, bu ölkələrin Qarabağ məsələsinə münasibətinə təsir edəcəyi gözlənilir. Bütün dövlətlərin özünün maraqları var. Odu ki, Britaniya və Qazaxıstan da öz maraqlarını güdcək, cırdan Ermənistanın maraqlarını güdməyəcək. Armen Sərkisyanın Ermənistan prezidenti olması Azərbaycan üçün hansısa ölkələrlə münasibətlərdə problemlər yarada bilər. Rəsmi İrəvanın Armen Sərkisyan məsələsinin üzərindən süni yaratdığı ajiotaja diqqət yetirməyə dəyər. Ölkələrlə münasibətlərimiz dövlətimizin xarici siyasətindən və dövlətlərin geosiyasi maraqlarından asılı olacaq, Ermənistan kimin prezident seçilməsindən yox".

□ Etibar SEYİDAĞA,
□ "Yeni Müsavat"

Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində mina təmizləmə adı altında ABS-in "HALO Trust" təşkilatı vasitəsilə Ermənistan və qanunsuz rejimə dəstək göstərilməsi faktı ortaya çıxıb. Xəbər verdiyimiz kimi, təşkilatın Dağlıq Qarabağda Azərbaycan razılıq olmadan iş apardığı, hesabatlarında isə Dağlıq Qarabağın Azərbaycan ərazisi kimi deyil, ayrıca qurum, bəzi yerlərdə hətta ölkə kimi təqdim edilməsi faktı var.

insanlar yaşamır, həmin ərazilərdə mina təmizləmə işlərinə ABS tərəfindən maliyyə yardımının ayrılması işğal olunmuş ərazilərin ilhaqına (anneksiya) xidmət edən addım kimi qəbul oluna bilər.

Qeyd edək ki, əks olunan texniki məlumatlar ilə yanaşı, "HALO Trust"ın hesabatında ölkəmizin ərazi bütövlüyünə qarşı birbaşa təhrifedici ifadələr yer alıb. Belə ki, hesabatda Dağlıq Qarabağ bölgəsi ayrıca subyekti kimi və bəzi yerlərdə "ölkə" kimi, işğal olunmuş ətraf rayonlar isə "Dağlıq Qarabağ tərəfin-

nə başlaması da ikitərəfli münasibətlərə xoş olmayan addımdır: "Üstəgəl, Dağlıq Qarabağ müstəqil subyekti kimi göstərmələri də Ermənistan dəstəkdən başqa bir şey deyil. İstisna etmirəm ki, bu işin içində Amerikadakı erməni lobbisi dayanır. Məhz onların səyi nəticəsində ABS şirkəti Dağlıq Qarabağda iş aparır. Ancaq əgər bu versiyayı qəbul etsək belə, Amerikanın dövlət strukturları işə qarışmalıydı. Ona görə də ABS-in Azərbaycandakı səfiri XİN-ə çağırılaraq ondan izahat istənilməlidir. Səfir də bu haqda Döv-

lonedir. O, həmin sənəddə Vaşinqtonu Dağlıq Qarabağı rəsmən tanımağa və separatçılarla birbaşa təmas qurmağa çağırıb. Pallone tək deyil, onu dəstəkləyən başqa bir şey deyil. İstisna deyil, onu dəstəkləyən başqa konqresmenlər də var və həmin konqresmenlər tez-tez Dağlıq Qarabağa səfər edirlər. Əlbəttə, bu sənədin Konqresdə qəbul olunacağı şübhə doğurur, ancaq bu sənədin Konqresdə müzakirəsi belə doğru deyil. Dövlət Departamenti bu cür konqresmenlərə ABS-in dövlət və təhlükəsizlik maraqlarını izah etməlidir ki, Vaşinqton Rusiyanın bölgədəki

Özünün elan etdiyi kimi, "HALO Trust" işğal altında olan ərazilərimizdə "humanitar" minatəmizləmə fəaliyyəti ilə məşğul olan yeganə təşkilatdır. Məlum olduğu kimi "HALO Trust" Birləşmiş Krallıqda xeyriyyə təşkilatı statusunda qeydiyyatda alınmış özəl təşkilatdır. "HALO Trust"-da çalışan şəxslərin mütləq əksəriyyəti keçmiş hərbiçilərdir.

"HALO Trust" ötən ilin mart ayında 2017-ci il üzrə hesabatını yayıb. Bu hesabatda onun hansı ərazilərdə fəaliyyət göstərdiyi və bu fəaliyyətin bəzi detalları barədə məlumatlar əks olunub. Hesabatda təşkilatın Dağlıq Qarabağ bölgəsində fəaliyyətinə ayrıca hissə həsr olunub. Təşkilatın ölkəmizin ərazilərində fəaliyyətinin hansı dövlətlər tərəfindən maliyyələşdirildiyi hesabatda göstərilir (hesabatda bu fəaliyyətə ayrılan vəsaitin "qapalı" olduğu göstərilir).

"HALO Trust" ABS tərəfindən maliyyələşdirildiyi halda, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki fəaliyyəti barədə Azərbaycan hökumətindən icazə almır və fəaliyyətinin nəticəsi barədə hesabat vermir.

Vacib məqam kimi qeyd edək ki, ABS tərəfi də maliyyələşməni yalnız keçmiş DQMV inzibati hüddudları çərçivəsində minatəmizləmə fəaliyyətinə

"ABS-in Azərbaycandakı səfiri XİN-ə çağırılaraq, izahat istənilməlidir"

Elxan Şahinoğludan Amerikadan Azərbaycan əleyhinə olan prosesə sərt mövqe; "Səfir bu haqda Dövlət Departamentini məlumatlandırmalıdır, əks halda..."

ayırır və hazırda təmizlənmə işlərinin yekunlaşdığı bəyan edilən 97,6% rəqəmi məhz bu bö-

gəyə aiddir İndi məlum məqam ondan ibarətdir ki, "HALO Trust", erməni lobbiciləri və onların Konqresdəki tərəfdarları ABS tərəfindən ətraf rayonların da maliyyələşdirilməsinə nail olmaq üçün ciddi səylər göstərir (sənədlərdə minalanmış məkanların 62%-nin məhz bu ərazilərdə yerləşdiyi göstərilir). ABS tərəfi mövqeyinin humanitar əsaslara söykəndiyini iddia edərək, mina təmizləmə işlərinin DQMV-də yaşayan insanların təhlükəsizliyi üçün etdiyinə bildirir. Azərbaycanın işğal edilmiş Dağlıq Qarabağ bölgəsi ətrafında işğal edilmiş ərazilərdə

dən nəzarət olunan, lakin onun Sovet sərhədlərindən kənarda yerləşən ərazilər" təqdim olunur. "HALO Trust" təşkilatı vasitəsilə Ermənistan və qanunsuz rejimə dəstək göstərilməsi ciddi suallar doğurur. Azərbaycan bu məsələ ilə bağlı hansı addımları atmalıdır?

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ABS yaxşı halda dostlarını incik salır, pis halda isə itirir. Artıq Türkiyənin DQMV-də yaşayan insanların təhlükəsizliyi üçün etdiyinə yardım etməkdir. "Amerikanın hansısa təşkilatının Azərbaycanın icazəsi olmadan işğal altındakı torpaqlarda minatəmizləmə işi-

lən Departamentini məlumatlandırmalıdır. Əks halda, Dövlət Departamentinə siqnallar göndərməliyəm ki, belə gedişat iki ölkə arasındakı münasibətləri soyudacaq".

Elxan Şahinoğlu məlumat verdi ki, ABS-da Azərbaycan əleyhinə daha bir addım bugünlərdə atılıb: "Dövlət Departamentinin "terror təhlükəsi qarşısında Azərbaycana getməyin" məsləhətinin ardınca indi də xəbər gəlib ki, Konqres nümayəndələrinə "ABS-Artsax: səfərlər və təmaslar" adlı sənəd paylanıb. Sənədin müəllifi qatı ermənipərəst konqresmen Frenk Pal-

forpostu Ermənistan dəstək verə bilməz, Azərbaycan bir çox məsələdə Vaşinqtonla əməkdaşlıq edir və s. ABS konqresmenlərindən birinin də ağılına gəlməz ki, Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestr və ya Donbass separatçılarına dəstək versin, ora səfərlər etsinlər, çünki anlayırlar ki, bu bölgələrdə Rusiyanın nəzarətindədir və bu Amerikanın maraqlarına ziddir. Amerikalı bir qrup konqresmenin Dağlıq Qarabağı digər separatçılardan ayrı tutması ikili standartın bariz nümunəsidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
□ **"Yeni Müsavat"**

Körpələr evinə kimi gedib çıxan mənşəyi naməlum ətlər - təhlükə

Eyyub Hüseynov: "Bu, hər yerdə, hər kəsin qarşısına çıxıb, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi normal fəaliyyət göstərsə, problem həllini tapacaq..."

İllərdir ki, ölkədə leş eti mafiyasının kökünü kəsmək mümkün olmur. Tez-tez mətbuatda tonlarla mənşəyi məlum olmayan yararsız etlərin satış üçün hansısa istiqamətdə aparılarkən saxlanıldığı haqda informasiyalar oxuyuruq.

Təbii ki, polis tərəfindən saxlanılanlar leş eti mafiyasının fəaliyyətinin yalnız kiçik bir hissəsidir, məqsədinə nail olub eti mənzil başın çatdırırlar da olur ki, o etlər də bizim qarşımıza döner, kabab, kolbasa, sosiska olaraq kafe və restoranlarda, bazar-dükənlərdə çıxır. Həm aidiyyəti dövlət qurumları, həm də hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən bu istiqamətdə mübarizə aparılsa da, göründüyü kimi problemi tam aradan qaldırmaq mümkün deyil.

Son olaraq yanvarın 19-da Ağsu rayonunda mənşəyi məlum olmayan, qida üçün yararsız olan et müsadirə edilib. Ağsu ra-

yon Polis Şöbəsinin əməkdaşları bu gün Kərimov Ədalət Səlim oğlunun idarə etdiyi 10-JD-073 dövlət nömrə nişanlı, "UAZ" markalı yük avtomobilini Bakı-Şamaxı-Yevlax avtomobil yolunun 157-ci kilometrliyində saxlayaraq ona baxış keçiriblər.

Polis əməkdaşları avtomobildə çəkisi bir ton olan, mənşəyi məlum olmayan heyvan eti aşkar ediblər. Rayon Baytarlıq İdarəsinin mütəxəssisləri heyvan etinə baxış keçirərək onun qida üçün tam yararsız olduğunu bildiriblər. Etin Kürdəmir rayonuna satış məqsədilə aparıldığı məlum olub. Antisanitar şəraitdə aparılan et müsadirə edilib. Faktla

bağlı Ağsu rayon Polis Şöbəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

Bəs görəsən, leş eti mafiyası ilə mübarizə aparmaq, vətəndaşların həyatına olan bu təhlükəni aradan qaldırmaq üçün daha hansı addımları atılmasına ehtiyac var, bu yöndə niyə köklü nəticələrə nail olmaq mümkün olmur?

"Yeni Müsavat"ın sualını cavablandıraraq Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov yeni fəaliyyətə başlayan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin bu problemi də diqqətdə saxlayacağını bildirdi: "Azad İstehlakçılar Birliyi 20 ildir çalışır ki, leş mafiyaşını ölkədən yox etsin. Leş yığırlar, yəni murdar olmuş, ölmüş heyvanların etini yığıb satanların, bir də mənşəyi məlum olmayan at, eşşək etini satanların Azərbaycanda yox olmasına

çalışırıq. Lakin bu problemin həllini tapmamasının obyektiv səbəbləri var. Birincisi, dövlət orqanlarının mövqeyi birmənalı deyil. Məsələn, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi İdarə rəisi deyir ki, at, eşşək, hətta it eti də satmaq olar, bir şərt ki, üstünə nə eti olduğu yazılsın. Ancaq bu anormal bir qərardir, səhv düşüncədir. Bu işlə məşğul olan adamlara bir qədər də stimül verir, düşüncülər ki, sataq, adını yazmasaq da heç nə olmaz. Baytarlıq İdarəsi leş eti satanları tutur, 200 manat cərimə edir və buraxır".

ALB sədri onu da vurğuladı ki, bu istiqamətdə ən yaxşı işi məhz DİN-in Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi aparır: "May ayında biz bu məsələ ilə bağlı Daxili İşlər Nazirliyinin Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi ilə görüşdük. Onlar işin so-

nun qədər gedir, hüquqi nəticəyə vanırlar. Ətlər ekspertizaya göndərilir, müəyyən hüquqi addımlar atılır, lazım olduqda cinayət işi qaldırılır. Dövlət qurumlarının birmənalı olmayan yanaşmaları leş eti şəbəkəsinin daha da ayaq açmasına səbəb olur. Əgər qanun bir cürdürsə, o cür də hərəkət etsinlər. Üstəlik, yolda et saxlanıldıqdan sonra onu tələb edən, alıcısını axtarıb tapmırlar. Bazarda bu etlərə əsas tələbi kimlərsə yaradır, ona uyğun da təklif ortaya çıxır. Azad İstehlakçılar Birliyinin ATV-nin "Yoxlama" verilişi ilə birgə apardığı işlər onu göstərdi ki, hətta Körpələr Evinə, uşaq bağçalarına, məktəb bufetlərinə də təhlükə gedib çıxır. Ora aparılan etlər yoxlanılır. Heç bir qurum bunun üçün məsuliyyət daşımır. Düşünürəm ki, təzə yaradılmış Qida Təhlükəsizliyi

Agentliyi bu məsələləri həll edəcək".

Eyyub Hüseynovun sözlərinə görə, əhali bilməlidir ki, bu leş etləri hər yerdə onların qarşısına çıxıb, şadlıq evində də, uşaq bağçalarında da. Çünki yoxlamalar aparılır. Hələ ki, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi də bu istiqamətdə bu iş görmür. Məhz bu şübhənin nəticəsidir ki, bu gün insanlar qəssabxanalarda heyvanların gözünlük önündə kəsildiyini görmədən et almaq istəmir. Ona görə də paytaxt küçələri qəssabxanaya dönüb. İnsanların baytarlara inamı yoxdur. Onlar əmin olsalar ki, baytarlar eti normal qaydada yoxlayırlar, sonra marketlərə verirlər, gedib oradan alırlar. İnsanlar səhər saatlarında bazara girəndə görürlər ki, yüzlərlə cəmdəyin üstünə baytarlıq möhürü vurulub. Guya baytarlar səhərə kimi yatmayıb, bütün etlərin ekspertizasını aparıblar. Yalançı ekspertizaları, yalançı möhürləri əhali bilir. Əgər baytarlar əhəlinin inamını qazana bilsələr, o zaman insanlar eti küçədən yox gedib marketdən alırlar. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi əgər normal fəaliyyət göstərsə, bu problemləri də həll edəcək".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

"Baxış bucağı"

Azərbaycan xalqının azadlıq, müstəqillik mübarizəsini önləmək üçün sovet imperiyasının törətdiyi 20 yanvar qırğınından daha bir il keçdi. Amma üstündən illər keçsə də, hələlik bu qanlı hadisənin müəllifləri və icraçıları cəzasını almayıb. Klassik Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin sədri Mirmahmud Mirəlioğlu ilə söhbətimizdə əvvəlcə həmin hadisələrdən danışdıq. Amma həmsöhbətimiz gündəmdə olan digər mövzularla bağlı da "Yeni Müsavat"ın suallarına cavab verdi.

- Mirmahmud bəy, 20 yanvar faciəsinin 28-ci ildönümündə Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edərkən nələri düşündünüz, siyasətçi olaraq, həmin qanlı hadisələrin iştirakçısı olaraq ürəyinizdən nələr keçdi?

- 28 ildən sonra sanki heç nə dəyişməyib. Yeni 18-dən başlayaraq, 25-26-sı yanvarda da Neftçala və Lənkəranda baş verənlərə görə bir həftə ərzində bu təbliğat gedir, sonra da unudulur. Yeni o unudulur ki, bu cinayəti törədən kim idi? Konkret olaraq adamlardan başqa bu siyasət dəyişməyib axı. Bu hadisənin ardınca Xocalı soyqırımı olubsa, yaxud 100 il əvvəl türk-müsəlman soyqırımı olubsa, bunu unutmaq olmaz. Bunu epizodik olaraq ancaq ziyarətlə, bir dəqiqəlik sükutla da bitirmək olmaz. Olanların həm siyasi, həm hüquqi qiyməti verilməlidir və həmçinin, bundan böyük bir ibrət dərsi çıxarılmalıdır. Qəhrəmanlıq, anım öz yerində, amma həm də siyasətimizdə və fəaliyyətimizdə bu, unudulmamalıdır. Təəssüflər olsun ki, bu, unudulur. Hansı hissələri keçirməyimizdən, onu necə yaşamağımızdan, bir qismin böyük qəhrəmanlıq göstərərək şəhid olmasından, böyük bir qismin isə şahid olmasından asılı olmayaraq, heç qı, dürüst qiyməti verilməlidir. Dürüst qiyməti verilsəydi, bizim sonrakı faciələrimiz olmazdı, həm də torpaqlarımızı işğaldan azad edərdik.

- Keçmiş prezident Ayaz Mütəllibov deyib ki, onu eşitsəydilər, vəziyyət bu həddə çatmazdı. Dediynə görə, hətta bəziləri silahlarının olduğunu bildirib. Üstündən illər keçib, yenə də belə yanaşmalar var ki, həmin günlərdə biz şəhid verməyə bilərdik. Bunu deyənlər nə dərəcədə haqlıdır?

- O cür düşüncələr, "silahımız var, dayanın, gəlirik" deyənlərlə bu gün ancaq orda ilişib-qalan, ona o cür qiymət verənlər bu hadisənin, bu faciənin, bu qəhrəmanlığın fərqi deyillər, fəvqündə də dura bilmirlər. Kim ki deyir, belədir və ona da Ayaz Mütəllibov elə qiymət verir, elə ikisi də eyni səviyyənin adamıdır - o cür yanaşanlar da, ona elə qiymət verənlər də. Ayaz Mütəllibov bu müddət ərzində yaşına, təcrübəsinə görə hələ də primitiv, bəsit obivatel kimi orda

qalıb, bu məsələdə mahiyyətin fərqi deyil. Nə bunun qarşısını almaq mümkün idi, nə də... Bu, böyük bir siyasət idi, imperiyanın siyasəti idi. İşini də elə qurmuşdu ki, beynəlxalq təşkilatlar onda o qədər də fəal deyildilər, amma hər halda dünya dövlətlərinin razılığını almışdı və bu məsələləri belə həll edirdi. Bu məsələyə o zaman primitiv münasibət bildirenlər kimi, indi də öz ələmlərində o cür tarixi yanaşmalar edib o cür qiymət verənlər hər ikisi bərabərdir. Səviyyə və məsələlərə yanaşma etibarilə.

- Bu yazılarda eks-spiker İsa Qəmbərin Xalq Cəbhəsinin konfransındakı çıxışı yayıldı. Hələ yanvar faciəsindən iki həftə qabaq İsa

həll etdi. Amma istədiyi nəticəni almadı, özləri də bunu etiraf etdilər.

- *Belə bir yanaşma var ki, AXC xalqın iradəsinə tabe olmağa meylli rəhbər obra- zında görünən, hətta Ermənistandan deportasiya olunanları Qarabağda yerləşdirməyə başlayan Əbdürəhman Vəzirovun istefasını tələb etməkdənsə, ona təsir göstərərək müəyyən irəliləyişlərə nail olmaq olardı. Hətta onun Moskva ilə körpü rolunu oynadığı iddiası da var. O zaman belə bir yanaşma var idimi? Doğrudanmı bu məsələdə Moskvanın əlinə bəhanələr verməklə səhvə yol verilib?*

- Onun istefası məgər bütövlükdə ancaq mitinqlə həll

yerinə yetirilmirdi ki. Ssenari- də o variant, onun yola salın- ma variantı da var idi. Təbii ki, onu hakimiyyətə gətirən Moskva idi və o da yola salırdı. Bu məsələdə şərtlər və şərait təkə bizim arzularımıza, tələblərimizə, yaxud bugünkü yanaşmalara uyğun deyildi. O zamanın özünün şərti, şəraiti və o şərti, şəraiti yaradan, hökm verən imperiya var idi. Ona görə də bəzi məsələlər var idi ki, o məsələlər təhlil olunanda ancaq iki nəfərin, sizin və bizim sual-cavabı ilə olmalı deyil, həm də obyektiv, ədalətli olsun deyə, təbii ki, alternativ və opponent rəyi ilə müşayiət olunmalıdır. O zaman yanaş- ma subyektiv olmaz, ədalətli

min nə deməsindən asılı olma- yaraq, görürsünüz ki, az za- man keçir, sular durulur, hər kəs yerini alır, biri üzr istəyir, digəri başqa söz deyir. Bir var ki, bu məsələyə məhəlli ya- naşmaq, subyektiv yanaş- maq, gördüklərini qələmə al- maq, "işverənlik" xarakterli şə- hidlik etmək, bir də var məsə- lələrə global baxmaq. Alim və ziyalı, kifayət qədər də özünü təsdiq edən, sözünün də çəki- si olan Zərdüşt Əlizadə elə da- nişməli deyil. Amma marağ və mahiyyət elədir ki, hətta alimli- yi, təhlili, keçdiyi yol da unudu- lu - təcrübə baxımından və sırf fərdi və qərəzçi, antimilli yanaşma olur. Səhsiz insan yoxdur. Amma bu səhvlər ta-

də gözlənilməz olan bir adam tapıldı, harda, necə olmasın- dan asılı olmayaraq və hamı da onun ətrafında birləşməyə çalışdı. Yeni bunu mümkün- süz hesab etmək doğru deyil. Hər zaman birliyə doğru adı- m atmaq olar. Ona görə ki, müqəddəs bir yolu getmək, bütövlük naminə, vəziyyətdən çıxmaq, indiki halda Qarabağ problemini həll etmək üçün hamı bir arada olmalıdır. O cümlədən seçkilərdə birlik ola- da bilər, olmaya da. Nə olanda faciədir, nə də olmayanda. Ol- sa, bəlkə də qələbə əldə et-mək olar. Amma olmayanda da faciə deyil ki. Qələbə olma- yacaq, deməli, cəmiyyət hələ buna hazır deyil və yaxud istə-

"Hakimiyyətin də bu məsələyə doğma yanaşmasını təqdir edirik"

Mirmahmud Mirəlioğlu: "O cür qiymətləndirmə, sadəcə, ədalətsizlik, insafsızlıq, allahsızlıqdır"

"İmperiya bu məsələni hansı şəkildə həll etmək istəyirdisə, o cür də həll etdi"

Qəmbər gözlənilən təhlükələr barədə anons edibmiş. O zaman situasini düzgün qiymətləndirib qərar vermək olmazdı?

- Situasiyanı dəyərləndirmək öz yerində. Amma bunu ondan artıq etmək mümkün deyildi. İndi 28 ildən sonra baxıb, təhlil edib nəyə demək olar. Amma o zaman da İsa bəyin də dediklərində, proqnozlarında, xəbərdarlıqlarında bunlar var idi və bütün bunlar da görünürdü. Amma bu məsələnin başqa tərəfi var idi axı. Bunun o tərəfi var idi ki, imperiya bu məsələni hansı şəkildə həll etmək istəyirdisə, o cür də

və doğru olar.

- *İldönüm arafəsində Ayaz Mütəllibovla yanaşı, Nemət Pənahlı, Zərdüşt Əlizadə və digərlərinin fərqli yanaşmaları oldu...*

- Adını çəkdiyiniz və çək- mədiyiniz bir sıra adamlar var ki, dünya nə qədər dəyişsə də, hadisələr necə inkişaf etsə də, nə qədər yeni faktlar ortaya çıxsın da, onların mövqeyi, münasibəti dəyişməz olaraq qalır.

- *Yeni onların arqumentlərinə heç bir halda haqq qazandırmırsınız?*

- Ola bilsin ki, hardasa bu və ya digər dərəcədə haqlı meqam olsun. Amma kimin haqqı olsa da, Ayaz Mütəllibovun bu məsələdə nə deməyindən asılı olmayaraq, haqqı yoxdur. Mən inanmıram ki, o, obyektiv danışsın. Zərdüşt Əlizadə də dediklərinin böyük qismini təkrarlayır, yeni bir fikri ilə tanış deyiləm. O cümlədən də Nemətin fikirlərində yenilik görməmişəm.

- *Zərdüşt Əlizadənin bir yanaşması var ki, Xəlil Rza ermənilərə nifrət aşılayırdı... Bu fikirlərlə bağlı nə deyə bilərsiniz?*

- Bu məsələdə Xəlil Rza- nın mövqeyi, xidməti ortada, dünyasını da dəyişib, haqqın dərəcəsinə də qovuşub. Qər-ibə, təzadlı da həyat sürüb. Amma bu həyatın özündə bir inkişaf var. Xalqın sevimlisi idi, amma qəbrini və qəbirüstü abidəsini Cəlil Əliyev həll elədi. Hətta kimesə gördürsə belə, qəbrinin üstündə bu yazıldı. Təzadlı sözümlə bir az izah olsun deyə, bunu deyirəm. Amma Xəlil Rzanın haqqında ki-

mam başqadır. Hər şeyə şə- hidlik edib və o cür qiymətlən- dirmək sadəcə olaraq ədalət- sizlik, insafsızlıq, allahsızlıq, imansızlıqdır. Digər -siz, -sizi də aid etmək olar.

- *Mirmahmud bəy, müxali- fət, illərlə eyni yolun yolçu- luğunu edənlər yenə də şə- hidlərin məzarını ziyarətə ayrı-ayrılıqda getdilər. Zid- diyyətlər bu qədərmi çox- dur?*

- Yox. Bu məsələlərdə ba- xışlar başqadır. Məsələn, adam var gözləyirsən ki, təd- birə gəlsin, gəlir və səni dirse- yi ilə kənara itələyir. Bayaq- dan sən onu dəqiqə ilə, saatla gözləyirsən. Yeni böyüklük məsələsi yoxdur. Bu da ma- hiyyətdir, alınan siyasi təbii- yədir və s. Bir də hər kəsin öz partiyası var və partiyasında da "ayır-buyur" siyasəti var. Partiya üzvləri, yaxud rəhbər- liyi belə deyir ki, biz olmalıyıq, vəssalam. Yaxud əlinə fürsət keçir, qələm, kamera olur şeytan əlində və nə istəyir, yazır. Onda da deyirsən ki, axı, bu ziyarətdir, qəhrəman- lıq günüdür. Vətəndaş, tama- şaçı hamının bir yerdə olması arzulayır. Amma hamının bir yerdə olması mümkün deyil.

- *Belə çıxır ki, seçki ilində müxalifətin vahid namizəd ətrafında birləşməsi də mümkün deyil, eləmi?*

- Mümkünsüz olan iki şey var: bir ölümə çarə yoxdur, bir də dünənin geri qaytarılması mümkün deyil. Qalan məsələ- lərin hamısı mümkündür. 5 il bundan qabaq nə baş verdi? Heç kəsin nəzərdə tutmadığı, amma böyük əksəriyyət üçün

mir. Ona görə ki, Azərbaycanın böyük bir enerji, ağıl axını xaricə gedib. Qalanlar da bir növ hökumətin istədiyi kimi bir-biri ilə didişməkdədirlər.

- *Şəxsən siz namizəd olaraq prezident seçkisində iştirak etmək fikrindəsiniz?*

- Partiyamızın bu məsələ- də mövqeyi mənim üçün indiki halda önəmli olacaq. Ondən asılı olaraq və yaxud olmayaraq, bu məsələyə özümün münasibətim olacaq.

- *"Cümhuriyyət ili" ilə bağlı rəsmi sərəfəyə bir sıra sərəfəçilər var. Siz bu illə bağlı nə təklif edirsiniz?*

- Azərbaycan hakimiyyəti bu ili "Cümhuriyyət ili" elan edəndən 70 gün qabaq KXCP olaraq biz də bu ili "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan etmişdik. Kimin nə vaxt deməsindən asılı olmayaraq, hakimiyyətin də bu məsələyə bu cür doğma yanaşması çox normaldır və təqdir edirik. Amma ona görə yox ki, onun qərarıdır. 70 gün öncə özü- müzün qərarımız olub. Haki- miyyətin imkanları daha ge- nişdir və bu illə bağlı yürüdə- çəyi siyasətin çox böyük təsir- ləri ola bilər. Bu il çox mühüm ildir. Həm AXC-nin, həm Ba- kının işğaldan azad olunması- nın 100 illiyidir. O cümlədən də bu il seçki ilidir. Bizim də bu il qurultayımız var. Həm də bu il Elçibəyin 80 illik yubileyi- dir, onunla bağlı tədbirlər pla- nımız var. Bu tədbirlər planı və təqvim planı ilin mahiyyəti- nə uyğun hazırlanıb, İnşallah Ali Məclisin sessiyasında da təsdiq olunacaq.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Milli xidmətdə balıqqulağı səviyyəsi

Samir SARI

O gün bizim yaşı 40-ı adlanmış gənc əməkdaşlardan biri burun-boğaz-qulaq nahiyəsində nəşə bir nasazlıq hiss edərək varib gedib həkim yanına.

Belə adamlar var, ən xırda nasazlıq hiss edən kimi mütəxəssisə müraciət edirlər. Düzü budur. Yoxsa oktyabrda xəstələndə, "qoy havalar düzəlsin, özümü həkimə göstərəm" deyər düşünmək olmaz. Çünki arada 6 ay var.

Xülasə, əməkdaşımız, son illərdəki ritorika ilə desək, uzman doktor yanına yollanıb ki, nasazlığı aradan qaldırınsın. Bu da vacibdir, gerek hər sahənin özünün mütəxəssisinin yanına gedəsən. Şəxsən özüm elə deyiləm. Ədalət adlı həkim dostum var, baş ağrısına görə də ona zəng vururam, böyrəyimdə daş tərənəndə də. Doktor da, maşallah, uşaq sünnet eləməkdən tutmuş ta kardioloji problemlərə qədər hər cür tibbi məsləhətlər verə bilir, ancaq onun bir yaxşı sözü də var, qəliz tibbi problem olanda deyir, "bir uzman taparıq".

Əslində "uzman doktor" yanına getmək bir az da prestij məsələsidir. Bundan qabaqkı vaxtlarda "məne qlavvarç özü baxdı", "həkimim professor adamdır" kimi ifadələrin yerini indi belə cümlələr alıb: "Elə-belə həkim deyil, 5 (3, 7 və s.) il Türkiyədə uzmanlıq dərsi alıb"; "Moskvada akademik Qırışmalın tələbəsi olub" və s.

Maşallah, hazırda bütün sahələr üzrə uzman doktorlarımız çoxdur. Gerçəkdən də onların arasında çox qabiliyyətli, qanacaqlı, savadlı, bilikli adamlar var.

İntəhası, savadlı, qanacaqlı olmaları hələ o demək deyil ki, onlar azərbaycanlı olduqlarını unudub, manqurt-filan olublar. Əsla! Uzman doktorlarımız da soy-kökünə bağlı insanlardır, buralıdırlar, bilirler ki, əgər bir qohum, dost, qonşu və sair bu qəbildən olan doğma pasientlər qəfildən, zəngsiz-filansız müayinəyə gəliblərsə, o zaman növbədə gözləməlidirlər, dərhal içəri keçməlidirlər.

Əməkdaşımızın başına məhz bu vəziyyət gəlib. O, hövsələ və təmkinlə düz bir saat uzman doktorun qəbulunda oturaraq növbəsini gözlədiyi zaman qəfildən həkimin bir dostu-tanışı gəlib çıxıb. Nurlan (soyadı lazım deyil) doktor da onun pişvazına çıxıb, öz simsar adamını hörmət-izzətlə qarşılayıb, kabinetinə aparanda əməkdaşımız dözməyib, deyib, "növbə deyilən bir şey var axı".

Bu yerdə uzman doktorun da azərbaycanlı damarı yoxunlayıb, şüurunda milli özünüdərk prosesi gedib, üst-üstə oxuduğu 20 ilə yaxın təhsil proqramını, Hippokratın andını qoyub qırağa, təxminən deyib ki, kefim belə istəyir, xoşun gəlmir, xoş getdin.

Bax, bu da milli xidmət xüsusiyyətlərimizin bir hissəsidir. Bizdə belədir: qohumdur, dostdur, tanışdır, işləri düşübsə, yanına gəliblərsə, başqalarından fərqli rəftar görməlidirlər. Ən ümidsiz odur ki, bəzən qohumlar heç uzmana pul da vermir, ya da az verir, xətirə müayinə olunub gedirlər. Növbəsinə girilən adam isə həm daha çox pul verir, həm də daha çox vaxt itirir, üstəlik deməqoqluq edib, mısırılıq sifət görür. Allah kəssin belə müalicəni ki, həkimlə startda dalaşacaqsan.

Bəli, əməkdaşımız qalxıb, uzman doktorun qəbuluna düşmək üçün ödədiyi pulu geri alıb və gedib başqa həkim axtarmağa.

Əlbəttə, doktor İsayev (adını çəkməyə) bilsəydi ki, bu xırda hadisəyə görə reputasiyası necə zərbə alacaq, elə şey eləməzdi. Amma bu, kov deyil. Həmişə elə hərəkət eləmək lazımdır ki, ad-sana xələl gəlməsin. Heç Hippokratı və ya həzrət Abbasa and içməyə də ehtiyac yoxdur, sadəcə, ayırı-seçkilik etməyəcəksən, məsələ bitəcək.

Ona qalsa, biz də dost-tanış olan, qohumluğu çatan həkimlərin yanına gedirik. Görürük, qəbulunda adam var, oturub gözləyirik. Hətta bir-iki dəfə elə olub ki, həkim qaradışığımızı bizi növbəsinə müayinə etmək istəyib, gözləyənlərə deyib ki, bunun işi çox deyil, eləcə resept yazıb yola salacam. Demişik, elə şey yoxdur, doktor, camaat gözləyir, biz öz növbəmizdə giririk.

Bu cür olmalıdır. Yoxsa hamı hər dəqiqə hər yerdə yerlibazlıq, qohumbazlıq, dostbazlıq edəcəksə, biz millət olaraq sahilədəki balıqqulağı səviyyəsindən yuxarı qalxa bilməyəcəyik.

Kəçmiş vergilər naziri Fazil Məmmədov vəzifəsindən qovulandan sonra üzə çıxan faktlar onun digər vurulmuş odioz nazir - Eldar Mahmudovun yolu ilə gətirdiyi, eyni taktikalı nazir olduğu bilindi. Aydın oldu ki, Fazil Məmmədovun da "vurulma" səbəbi Eldar Mahmudovun işdən çıxarılmasından fərqli deyil. Eldar Mahmudov da, Fazil Məmmədov da vəzifələrinin onlara verdiyi imkanlardan dövlətin, iş adamlarının, vəzifə sahiblərinin var-dövlətlərini talamaq üçün istifadə ediblər. Əldə etdikləri sərvətləri xarici ölkələrə daşıyıb orada özlərinə geniş biznes şəbəkəsi yaradıblar. Azərbaycanda iqtisadiyyatın məhv edilməsi, iş yerlərinin bağlanması hesabına xarici ölkələrdə geniş imkanlar əldə ediblər. Eldar Mahmudovun ölkədən çıxardığı var-dövlət rəqəmlərlə ifadə olunarsa, 8-10 milyard, Fazil Məmmədovun 4.5 milyard manat civarındadır.

təyinat idi. Eldar Mahmudov 2011-ci ildən Namiq Quliyevin oğlunun idarə etdiyi "Caspel" şirkətinin satdığı nəzarət-kassa aparatları və POS terminalın sahibkarlara məcburən sınıb. "Yeni Məsavət" in həmin vaxt əldə edərək ictimailəşdirdiyi sənədlərdən aydın olur ki, 15 noyabr 2011-ci il tarixdə Vergilər Nazirliyində nəzarət-kassa aparatları üzrə sahələrarası ekspert komissiyasının iclası keçirilib. İclasın 48 nömrəli protokoluna görə, komissiyaya vergilər naziri Fazil Məmmədov sədrlik edib. İclas

Bunu Eldar Mahmudov da, sonradan Fazil Məmmədov da ona görə edirdilər ki, işə götürükləri şəxslər sözsüz onların verdikləri əmrləri yerinə yetirsinlər. Onlar "sahibkarın pulunu al, əmlakını tar-mar elə" əmrini də sözsüz icra edirdilər. Bunu Eldar Mahmudov MTN-də etmişdi, hər kəs nəticəsini görmüşdü.

2011-ci ildən Namiq Quliyevin oğlunun idarə etdiyi "Caspel" şirkətinin satdığı nəzarət-kassa aparatları və POS terminalın sahibkarlara məcburən sınıb. "Yeni Məsavət" in həmin vaxt əldə edərək ictimailəşdirdiyi sənədlərdən aydın olur ki, 15 noyabr 2011-ci il tarixdə Vergilər Nazirliyində nəzarət-kassa aparatları üzrə sahələrarası ekspert komissiyasının iclası keçirilib. İclasın 48 nömrəli protokoluna görə, komissiyaya vergilər naziri Fazil Məmmədov sədrlik edib. İclas

Fazil Məmmədovun Eldar

Mahmudov "taktikası"

Sabiq vergilər naziri rəhbərlik etdiyi strukturda eynilə "MTN çetesi" sistemini qurubmuş...

Fazil Məmmədov

Eldar Mahmudov

Hər 2 şəxs son illərdə talançılıq planlarını bir-birindən dəstək almaqla gerçəkləşdiriblər. Bir çox hallarda Eldar Mahmudovun talançılığın daha asan gerçəkləşdirilməsi üçün düzülüb-çoxduğu iş prinsipləri Fazil Məmmədov tərəfindən vergi sistemində gerçəkləşdirilib.

Ötən saylarımızdan birində Fazil Məmmədovun Vergilər Nazirliyində yüksək vəzifələrə qəddiyi yaxınları, qohumları haqda məlumat vermişdik. Bunlar arasında təzə qohum olduğu müavini Namiq Əliyev, qrup yoldaşları, həmçinin bacısının eri olan Namiq Quliyev də olub. F.Məmmədov bir qayda olaraq yaxın çevrəsində olan şəxsləri neinki Vergilər Nazirliyində işə götürməklə kifayətlənib, həmçinin onlara yüksək vəzifələr, bəzən vəzifəni aşan səlahiyyətlər verib. Belələrindən biri də yeznəsi Namiq Quliyevdir.

Kimdir Namiq Quliyev?

Namiq Quliyev sovet dövründə millis reisi işləmiş, öz işini bilən, peşəkarlığı haqda hələ də söhbətlər dolaşan Mehdi Quliyevin oğludur. Elə onun qayını Fazil Məmmədov da millis reisinin oğludur. Əsəd Məmmədov uzun illər müxtəlif rayonların reisi vəzifəsində çalışıb. Mehdi Quliyevin son iş yeri Yevlaxın millis reisi olub. Barəsində danışanlar "atası çox bacarıqlı adam idi, oğlu Namiq haqda isə bunu deyər bilmərik" söyləyirlər. Namiq Quliyev daxili işlər orqanlarına da atasının dəstəyi hesabına işə götürüldü. N.Quliyev daxili işlər orqanlarında çalışarkən özünü güclü kadr, seçilən zabıt kimi ta-

nıda bilməyib. Xüsusi bir savadı ilə də fərqlənməyib. Fazil Məmmədovun bacısı ilə ailə həyatı qurandan az sonra daxili işlər orqanlarından uzaqlaşdı. Bundan sonra Fazil Məmmədov onu Vergilər Nazirliyinə işə götürüb və Azərbaycan tarixində analoqu olmayan hadisələr baş verməyə başlayıb.

Eldar Mahmudov milli təhlükəsizlik naziri postuna gedən kimi ətrafına təqaüdə göndərilmiş, orqandan qovulmuş şəxsləri yığdığı kimi, eyni qayda Vergilər Nazirliyində də təkrarlanıb. Namiq Quliyevin təqdimatı ilə təqaüddə olan polis işçilərini Fazil Məmmədov işə götürməyə başlayıb. Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin sabiq reisi Mahir Hüseynov, Nizami Rayon Polis İdarəsinin reisi müavini postundan təqaüddə göndərilmiş Ənvər Yusifov Namiq Quliyev Vergilər Nazirliyinə transfer etdirib.

Mahir Hüseynov Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinin baş direktorunun müavini, Ənvər Yusifov isə Departamentin əməliyyat idarəsinin reisi vəzifəsinə təyin olunublar. Eynən Eldar Mahmudovun kadr məsələlərindəki absurd qərarlarını təkrar ediblər. Yada salmaq ki, Eldar Mahmudov təqaüddə olan, yarıtmaz fəaliyyətə görə qovulan sabiq polisleri MTN-ə aparıb onlara yüksək vəzifə, hətta bəzilərinə general rütbəsi verib. Bir güc strukturundan işdən çıxan şəxsi təzədən aparıb başqa bir güc strukturunda işə götürüb general rütbəsi vermək dünya tarixində görünməmiş bir

Fazil Məmmədov son illərdə bu qaydaları prioritet seçmişdi.

Sahibkarları vergi adı ilə "dinməvər" adını almış pul qoparma əməliyyatlarına cəlb edirdilər. Dinən, danışan, haqqını tələb edən sahibkar Fazil Məmmədovun vergilər nazirliyində təqaüddü-polis-vergi işçilərinin formalaşdırıldığı dəstənin caynağına keçirdi. Danışmağının bədalini sahibkara müflis edilənə qədər ödətdirirdilər. Digər sahibkarlar isə müflisləşməmək üçün dinməvər, danışmırdı. Bir çoxları da soyğunçu vergi məmurlarının caynağına keçməmək üçün Azərbaycandakı bizneslərini xaricə daşıyıb işlərini orada davam etdirmək məcburiyyətində qalırdılar.

Fazil Məmmədov təkca "Caspel" şirkətinin satdığı kassa aparatlarından qohum-qardaşına 100 milyon manata yaxın vəsait qazandırb. Bu vəsaiti işə ödəyənlər sahibkarlar olub. Aldığımız məlumata görə "Caspel" in hüquqi təmsilçisi Namiq Quliyevin qardaşı Ceyhun Quliyevdir. Soyğunçu şirkətin idarəçisi isə Namiq Quliyevin oğlu olub. Yada salmaq ki, Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti reisinin 1-ci müavini işləyən Namiq Quliyev ötən ay vəzifəsindən kənarlaşdırılıb. N.Quliyev Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentində birinci müavin vəzifəsində işləyib. Daha sonra Fazil Məmmədov onu özünə vergi cinayətlərinin ibtidai araşdırılması məsələləri üzrə müşavir təyin etmişdi.

sın gündəliyində dayanan məsələ nəzarət-kassa aparatlarının yeni modellərinin dövlət reyestrinə daxil edilməsi olub. Sadəcə dillə desək, komissiya vergilər naziri Fazil Məmmədovun bacısı oğlu - yəni N.Quliyevin oğlunun adına rəsmiləşdirilən "Caspel" şirkətinin ölkəyə gətirdiyi kassa aparatlarının satışını təşkil etmək üçün qərar verib. Qərarı əks etdirən protokolda göstərilir ki, "4613-XXX" tipli İBM POS terminalının və "Mini-T 400 ME" markalı nəzarət-kassa aparatları qüvvədə olan texniki tələblərə cavab veridiyi üçün "Ticarət, işə, xidmət və digər fəaliyyət sahələrində əhali ilə nağd hesablaşmaların aparılmasında tətbiq olunan nəzarət-kassa aparatlarına Texniki Tələblər" in 2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş 3-cü qrup kompüter uçot sistemli aktiv nəzarət-kassa aparatları qrupuna aid edilib. İclasda Fazil Məmmədovun özü də çıxış edib. Bundan sonra sahibkarların qara günləri başlayıb. Onlar Fazil Məmmədovun bacısı oğlunun satdığı kassa aparatlarını almağa məcbur ediliblər. Baci oğlunun şirkəti ölkəyə kassa aparatları gətirən 20-dək iş adamını da müflis edib. Vergilər Nazirliyinin elan etdiyi tenderlərin böyük əksəriyyətinin qalibi də məhz "Caspel" olub. Fazil Məmmədovun və başının dəstəsinin formalaşdırıldığı korruptsiya ocağından itirən dövlət, sahibkarlar, qazanan isə əlbəttə ki, sabiq vergilər nazirliyi, onun qohum-əqrəbəsi olub.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Amerikanın ikili standartı: yeni faktlar

ATƏT-in Minsk Qrupunun əsas həmsədrlerinden olan ABŞ-ın erməni separatizminə loyallıq münasibəti sirs deyil. Həm də xristian amilindən doğan bu loyallıq hər il Dağlıq Qarabağdakı kriminal və separatçı quruma maliyyə yardımlarının ayrılmasında, bir sıra konqresmenlərin nümayişkarənə və cəzasız şəkildə vaxtaşırı işğal altındaki Qarabağa, Xankəndinə səfərlər etməsində, habelə erməni separatçıların liderlərinin müntəzəm surətdə Amerikaya səfərlər edərək, hətta ABŞ Konqresində "DQR bayrağı" adına əski parçası asıb görüşlər keçirməsində və həmin görüşlərdə Azərbaycan əleyhinə ağır ittihamlar yağdırmasında özünü göstərməkdədir.

Azərbaycan da parlamentli idarəciliyə keçə bilərmə?

Politoloqlara görə, mövcud vəziyyətdə idarəetmə sisteminin dəyişdirilməsi fəsadlara səbəb olar...

Bu ilin aprel ayında Ermənistan da Gürcüstan kimi parlamentli üsul-idarəyə keçəcək. Ölkədə əsas səlahiyyətli şəxs prezident yox, baş nazir olacaq. Bəs, Azərbaycanın idarəetmə sisteminə dəyişiklik mümkündürmü?

Politoloq Əhəd Məmmədliyə görə, Ermənistanın parlament idarəetmə üsuluna keçməsi demokratik dünyada onları bir addım irəli aparır: "Cənubi Qafqazda Gürcüstan da parlament üsul - idarəsinə keçib. Azərbaycana gəlincə, bu tipli kiçik ölkələrdə parlament idarə üsulunun tərəfdarıyam. Ancaq hazırda bu keçidi məqbul saymıram. Çünki bizim Qarabağ kimi problemimiz var. Bu problem həll olunmayana qədər Azərbaycanda prezident üsul idarəsi qalmalıdır. Fikrimcə Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünə qovuşduqdan, tamamilə unitar sistemə keçdikdən sonra gələcəkdə Azərbaycanın parlament idarəetmə üsuluna keçməsinin tərəfdarıyam".

Politoloq Mübariz Əhmədov isə bildirdi ki, Azərbaycanda dəyişikliyə ehtiyac yoxdur: "Əvvəla, Azərbaycanda çox uzun müddət mərkəzi hakimiyyət güclü olmalıdır. Çünki biz həm millət, həm də dövlət olaraq erməni və gürcülərdən fərqliyik. Eləcə də bizim əhatəmizdə olan dövlətlərlə tarixi münasibətlərimiz də təhrik edir ki, hökumət mərkəzi hakimiyyəti güclü saxlayaq. Ermənilər özlərinə tarix uydursalar da, əslində belə deyil. Hətta uydurduqları tarixlərdən də görürsən ki, hansı iri dövlətin tərkibində olublarsa, onlara yarınlıdır. Uzun müddət Ermənistanda dövlət olmayıb. Orada mərkəzi hakimiyyət əvəzinə kilə fəaliyyət göstərib. Azərbaycan xalqının isə keçdiyi tarix ayndır. Elə Karl Marksın Şah İsmayıl Xətai haqqında dediyi sözə baxaq. Deyirdi ki, İsmayıl 16 il hakimiyyətdə oldu, 16 dövləti işğal etdi. Yeni biz imperiyası olan xalqıq. Müasir dövrdə isə Azərbaycan da mərkəzi hakimiyyət bir balaca zəifləsə, ən azı, elə iki qonşumuz bizimlə bağlı planlar üzərində işləyəcək. Şəxsən bizim müsəlman qonşumuzda Azərbaycana qarşı daimi pis niyyətlər mövcuddur. Sadəcə olaraq Azərbaycan xalqının öz tarixinə sadıqlığı, prezidentimizin apardığı siyasət qonşu dövlətlərə pis planlarını həyata keçirməyə imkan vermir. Ermənistan isə bu cür dövlət quruluşuna keçməklə yenə də özünün satılmağa hazır olduğunu, digər iri dövlətlərin əlində alət olmağa hazırlığını nümayiş etdirir. İran gəlib Ermənistanın ərazisində 2 şəhəri qazlaşdırdı. Bir anın içərisində Rusiyanın "Qazprom" şirkəti İranın pulu hesabına tikilən qaz şəbəkələrini öz balansına keçirdi. İndi idarə üsulunu dəyişirlər ki, belə məqamlarda xalqın adından danışıqlar. Ona görə də deyirəm ki, o xalqın qarşısında dayanan məsələlər, keçdikləri tarix ayndır, bizim xalqının məqsədləri başqadır. 10 milyonluq Azərbaycan xalqı, indiki 86.6 min kvadrat kilometr ərazimiz bizim ən minimalımızdır".

Politoloq hesab edir ki, Ermənistanın demokratik dünyasına yaxınlaşmasından söhbət gedə bilməz: "Ancaq ondan danışmaq olar ki, Ermənistanda "demokratiya kağızı" var. Demokratiyaya qiymət verənlər avropalılardır ki, onların da hər zaman Ermənistan xüsusi münasibətləri olub. Təsəvvür edin ki, Ermənistanda bir vəkilin evinin açarını soyuq silah adı ilə cibində tutub həbs ediblər ki, soyuq silah gəzdirirsən. Ermənistanı diqqətlə izləyən təşkilat rəhbəri olaraq orada necə antidemokratik proseslərin getdiyini çox gözəl bilirəm. İnsan hüquqların pozulması, demokratiya ilə bağlı məsələlərdə Ermənistan regionda ən bəhad vəziyyətdə olan dövlətdir. Məsələ burasındadır ki, Qərb dövlətlərinin Ermənistanın demokratiyaya münasibətini nümunə götürmələri bütün Cənubi Qafqazda demokratik mühiti pisləşdirən haldır. Əgər obyektiv yanaşaydırlar, Cənubi Qafqazın digər dövlətlərində də demokratik vəziyyət indikindən yaxşı olardı. Gürcüstanda da mətbuat azadlığı prizmasında nə qədər böyük məsələlər var ki, həllini gözləyir. Ona görə də bu, ümumi sözdür ki, parlament idarəetmə üsulu olan dövlət demokratiyaya daha yaxındır. Guya hesab edirlər ki, burada hər şeyi parlamentdə müzakirə edirlər. Ancaq parlamentdə istənilən məsələni də müzakirə etmək olar. Götürək 1933-cü ildə Hitlerin hakimiyyətə gəlməsini. O da parlament yolu ilə hakimiyyətə gəlib. Sarkisyan da bu gün Hitlerin maskalanmış variantıdır".

□ Əli RAİS,
□ "Yeni Müsavat"

O da faktıdır ki, Kırım işğalına görə Rusiyaya qarşı sət sanksiyalar tətbiq edən ABŞ-ın neçə-neçə ştatı qondarma "DQR"-i dövlət kimi tanıyıb, bəzi Amerika şəhərləri Xankəndi ilə "qardaşlaşıb", Kaliforniya ştatında üstəlik, separatçı qurumun nümayəndəliyi sərbəst fəaliyyət göstərir.

Qəzetimizin ötən sayında isə suverenliyimiz və ərazi bütövlüyümüz əleyhinə başqa faktlar haqda ətraflı yazmışıq. "Yeni Müsavat" xatırladır ki, söhbət ABŞ tərəfindən maliyyələşən "HALO Trust" adlı şirkətin işğal altındaki ərazilərimizdə mina təmizləmək adı ilə apardığı qeyri-şəffaf fəaliyyətdən, Ermənistan və qanunsuz rejimə faktiki, dəstək göstərməsindən gedir.

Məsələnin ən təhlükəli tərəfi odur ki, bu şirkət öz fəaliyyəti barədə Azərbaycan hökumətindən icazə almır və fəaliyyətinin nəticəsi barədə hesabat vermir. Özünün yaydığı açıq hesabatlarda isə ölkəmizin ərazi bütövlüyünə qarşı təhrifedici ifadələr, separatçı rejimin legitimləşməsinə yönəlik cəhdlərin yer aldığı iddia olunur. Belə ki, bu cür hesabatda Dağlıq Qarabağ bölgəsi ayrıca subyekti kimi və bəzi yerlərdə "ölkə" kimi, işğal olunmuş ərazi rayonları isə "Dağlıq Qarabağ tərəfindən nəzarət olunan, lakin onun Sovet sərhədlərindən kənarda yerləşən ərazilər" kimi təqdim olunur.

Onu da qeyd etmişik ki, Azərbaycanın razılığı olmadan onun ərazilərində mina fəaliyyəti aparmaq üçün "HALO Trust"-in bir sıra dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən maliyyələşməsi ciddi narahatlıq yaranmışdır və bu əməl ölkəmizin ərazi bütövlüyünə qarşı açıq-aşkar hörmətsizlikdir. Ən nəhayət, bütün bunlar Birləşmiş Ştatların Qarabağ məsələsində qərəzsiz vasitəçiliyi ilə bir araya sığmayan əməllərdir.

Lakin bu da hamısı deyilmi. Bəlli olur ki, formal olaraq, postsovet məkanındakı separatçı qurumları, o cümlədən Azərbaycan sərhədləri daxilində

Qarabağ üçün təhlükəli ssenari - ABŞ Rusiya yolu gedir

Sabiq gürcü diplomatından sensasion açıqlama; postsovet məkanındakı separatçı rejimlərin verdiyi sənədləri Amerikanın tanıması haqda faktlar var; "Qarabağ erməniləri ABŞ-ın İrevandakı səfirliyindən qondarma qurumun sənədləri əsasında viza alırlar..."

də yaradılmış saxta "DQR" və orada keçirilən "seçkilər" tanımayan ABŞ-ın Rusiya, Gürcüstan və Ermənistandakı səfirlikləri həmin qanunsuz qurumların "hökumətləri" tərəfindən verilən "sənədləri" maneəsiz şəkildə leqallaşdırır. "Yeni Müsavat" haqqın.az-a istinadən bildirir ki, bu barədə 7 il Amerikanın Rusiyadakı səfirliyində çalışmış (2010-2017) gürcü diplomat Georgi Kbitetslaşvili deyib.

"Açıq mənbələrdən bilindi ki, ABŞ Abxaziyasının, Cənub Osetiyanın, Dağlıq Qarabağın və Dnestriyanın bölgənin müstəqilliyini tanıyır. Bununla əlaqədar həmin separatçı qurumların "hakimiyyət orqanları" qanuni deyil və onların verdikləri arayışlar da hüquqi qüvvəyə malik ola bilməz. Müvafiq şəkildə bu regionlarda yaşayan və ya doğulan adamlar ABŞ səfirliklərinin konsulluq departamentindən immiqrasiya vizaları almaq üçün müvafiq sənədləri əldə etməkdən ötrü Gürcüstanın, Azərbaycanın və Moldovanın suveren hakimiyyət orqanlarına müraciət etməyə borcludurlar" - deyə keçmiş diplomat qeyd edib.

Lakin onun sözlərinə görə, işlədiyi müddətdə bunun əksini

müşahidə edib: "İmmiqrasiya vizaları şöbəsində işlədiyim 7 il ərzində mən konsul zabitlərinin maneəsiz şəkildə Abxaziya və Cənubi Osetiyanın separatçı hökumətləri tərəfindən verilmiş sənədlərin maneəsiz şəkildə və leqal sənədlər kimi tanınmasına dair olduqca çoxlu sayda faktın şahidi oldum. Belə çıxır ki, ABŞ Dövlət Departamenti Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dağlıq Qarabağ və Dnestriyanın bölgənin separatçı hakimiyyətlərini tanıyır".

Keçmiş diplomata görə, eyni vəziyyət ABŞ-ın İrevandakı İmmiqrasiya Şöbəsində yaşayır. "Dağlıq Qarabağ erməniləri məhz Bakıdakı səfirliyin yox, İrevandakı səfirliyin immiqrasiya şöbəsinə viza üçün müraciət edir, bu zaman da separatçı rejimin sənədlərini təqdim edirlər. Kimsə deyə bilər ki, Qarabağ erməniləri ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinə müraciət etməsi çətinidir. Ancaq bunu qanun tələb edir və onu iqnor etmək olmaz", - deyə o vurğulayıb.

Bu yerdə "Yeni Müsavat" xatırladır ki, ötən il rəsmi Moskva Rusiya Ukraynanın şərqindəki qondarma dövlətlər olan "DNR" və "LNR"-in verdiyi qanunsuz

pasportları tanımaq haqda qərar verib. Gürcüstanın ayrılmaz hissəsi olan Abxaziya və Cənubi Osetiyanı isə müstəqil dövlət kimi tanıyıb, orada böyük hərbi kontingent yerləşdirib.

Ancaq bu - Rusiyadır, qonşu ölkələrə qarşı açıq işğalçı siyasət aparmaqdan çəkinməyən və öz maraqları naminə o ərazilərdə separatçılığı dəstəkləyən, beynəlxalq hüququ və cinə almayan, nəhayət, SSRİ-nin bərpasına çalışan imperiyapərəst Rusiya. Bəs, demokratik dövlət olan ABŞ-a nə gəlib ki, faktiki Rusiya ilə eyni, analoji addımlar atır?

Axı, Azərbaycan Rusiyanın vassalı olan Ermənistandan fərqli olaraq, Amerika ilə, Qərblə səmimi tərəfdaşlıq münasibətindədir və ABŞ üçün, Avropa üçün, NATO üçün qat-qat qiymətli, böyük geosiyasi və enerji potensialı olan mühüm ölkə qismindədir. Paradoks həm də ondadır ki, ABŞ rəsmiləri tez-tez Abxaziya və Cənubi Osetiyanın 2008-ci ildə zəbt elədiyi üçün Rusiyanı işğalçı adlandırıb, Kırım ilhaqına görə Moskvaya qarşı 3 ildir sanksiyalar tətbiq edir...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Antonio Qusman Fernandesin gülməli ölümü

Zamin HACI
zaminhaci@mail.ru

Baş prokurorluq yanında korrupsiya ilə mübarizə idarəsi 2017-ci ilin yekunlarına həsr olunan brifinqdə ölkəmizdə bu bəlayə ən çox uğramış qurumların adını çəkdi: birinci yerdə banklar, kredit qurumları imiş, ikinci yerdə tikinti sektoru. İdarə dövlət sirri olduğundan 3-cü yeri tutub bürc medal alanın adını açmayıb, ancaq biz güman edə bilərik ki, bu da Binəqədi Mənzil İstismar Sahəsinin 4-cü Aşırım küçəsi, 5-ci Endirim döngəsi üzrə süpürgəçisi Güləndam xanım olmuşdur. Əlimizdəki informasiyalara görə Güləndam xala dövlət büdcəsindən küçəni süpürmək üçün ayrılan vəsaiti, yəni, 1 ədəd çirpi süpürgəsinin qanunsuz olaraq Xutor yaşayış zonasındaki şəxsi həyətyanı sahəsinə aparmış və gənbə-bazar günləri oranı təmizləmək üçün istifadə etmişdir. Hüquq-mühafizə orqanları dövlət vəsaitinin tələməsi, korrupsiya faktının üstünü isti izlərlə açmış, süpürgə tərifimindən aşkar edilərək götürülmüş, yolüstü Güləndam arvadın (daha beləsinə xanım, xala yazmaq da adamın əli gəlmir) sonbəşik nəvəsi Əlibalının cibindən bir büküm marixana bitkisinin şəxsi istifadə məqsədilə hazırlanmış toxumları müsadirə edilmişdir. İstintaqın gedişi, gəlişi, dönüşü haqda oxucularımıza məlumat verəcəyik. Mütləq.

İnsanın inanmağı gəlmir ki, bu cür gözəl inkişaf edən respublikamızda (misal üçün, hazırda Füzuli rayonunda yazlıq arpa, Bələsuvarda qışlıq buğda, Zaqatalada payızlıq tütün, Sabirabadda yaylıq qarpız əkinləri tam sürətlə davam edir) hələ də beləncik korrupsioner ünsürlər vardır. Axı sizə yaşamaq üçün nə lazımdır? Hər şeyiniz var. Məzahir müəllim növbəti prezident seçkilərinə hazırlığın başladığını da bildirmişdir. Yəni sizin əvəzinizdən bütün işləri görəcəklər. Siz isə utanmadan korrupsiyaya qurşanmışınız. Həmin o bank işçiləri, tikinti bənnalarını, süpürgəçini əlimə versələr ol demədən qanlarını içərdim! Ele bil Almaniya, Amerikada, nə bilim, Dominikanda-zadda yaşayırlar... Korrupsiya xaricdə geniş yayılıb. Gərək onu bura da gətirəsiniz? Biz Avropanın gərək yaxşı cəhətlərini götürək, pisini ataq. Düzü, heç bilmirəm yaxşı cəhətləri qalbmı. Çürüməkdə olan kapitalizm sistemidir.

Bayaq Dominik-in adını çəkdim, təsadüf deyil. Bu, Karib dənizi tərəfdə yerləşən ada dövlətidir. Əslində orda Dominikan Respublikası və Dominika adlı tamam ayrı 2 dövlət vardır, heç bilmirəm yazacağım əhvalat bunların hansında olmuşdur. Görünür bunların Orfoqrafiya Nazirliyinə ehtiyacı var, hələ özlərinə düzgün, fərqli və fərlı adlar tapa bilmirlər. O cümlədən, bu dəqiqə Makedoniyada referendum gedir, camaat müəyyən etmək istəyir ki, dövlətimizin adını nə qayırıq: Makedoniya Skopye Respublikası, yoxsa Makedoniya Vardar Dövləti. İki dəyə ayrı variant da olmalıdır, ancaq mənəm bu Vardar adından xoşum gəldi, ağlları olsa qoyarlar. Vartlığa nə darlıq?

Sözümün canı odur ki, dünyada hər kəs bizim qədər xoşbəxt deyil, ay camaat, hökumətin qədrini bilin, ətrafında daha sıx birləşin. Baxın, neçə illərdir respublikamızın adını kəşf edib Azərbaycan qoyublar, heç dəyişdirməyə lüzum yaranmır. Nəyə, çox uzağa getdik (Bakıdan Dominikə neçə kilometr olar, Xaçmazın icra başçısı Şəmsəddin müəllim gərək bunu da ölçüb bir yerə yazsın, biz savadsızlar öyrənək), tema Dominikdəki əhvalat idi. Təzəcə oxumuşam, o qədər güldüm qarnım ağrıdı.

Demək, 1982-ci ildə bunların bir prezidenti olubdur, Antonio Qusman Fernandes adında. Babat da işləyirmiş, bunun vaxtında Dominikin iqtisadiyyatı, siyasi durumu xeyli yaxşılaşıbdır. Ancaq yazdıqımı kimi, 1982-ci ildə Antonio bəy təpəsinə bir güllə vuraraq intihar etmişdir. Səbəb isə belədir ki, orda araşdırma aparılıb, bunun qızı və kürəkəninin korrupsiya ilə məşğul olması üzə çıxarılbıdır. Bunu eşidəndə Antonio dözməyib, özünü vurubdur.

Düzgün adamsansa, tapşırıq ver, hüquq-mühafizə orqanları işi araşdırın, ta ölmək niyə? Sən öl, mən ölüm, o ölsün, bəs korrupsiya ilə kim mübarizə aparsın?

8-9

“Bizim qonaq”

“Yeni Müsavat”ın “Bizim qonaq” rubrikasının 2018-ci ildə ilk qonağı sabiq deputat, Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə oldu. “Yeni Müsavat” Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlunun moderatorluğu ilə keçən səhərtdə qəzetimizin baş direktoru Ələsgər Süleymanov və bu sətirlərin müəllifi iştirak edirdi. Müsahibənin ərəb dünyasında baş verənlər və Azərbaycan müqayisəsindən bəhs edən, həmçinin orfoqrafiya lüğətinə təklif edilən son dəyişikliklərin də müzakirə olunduğu 3-cü bölümü təqdim edirik:

(Əvvəli ötən saylarımızda)

R.Arifoğlu:

- *Amma qarşı tərəf eynidir. Ərəb dünyasını qarşıdıranlı Azərbaycanı qarşıdırmaq istəyən eyni qüvvə deyilmi? Eyni qüvvədir. Söhbət ondan gedir. Təpki fərqli ola bilər, doğrudur...*

İ.Ağazadə:

- Bax, söhbət o təpkidən gedir. Qarşıdırmaq istəyənlər ola bilər. Amma gəlin biz bir anlıq düşüək, Ermənistan-Azərbaycan fonda Azərbaycanın qarşısına bir çətinlik çıxsın, Azərbaycan iqtidarı ilə müxalifəti, İlahəm Əliyevlə Azərbaycan müxalifəti bir masa arxasında, hətta bir cərgədə dayanmayacağıq? Dayanacaq. Amma görək Suriyada, İraqda bu mühit varmı? Yox. Hətta bu gün prezidentin köməkçisi telefon açıb desə ki, dəyirmi masa keçirəm və bu məsələ ilə bağlı dialoqa gəlin, Azərbaycan müxalifəti gedəcək. Bunlar bizim artıq dünyagörüşümüzə, baxışımıza, demokratiyaya münasibətdə tamamilə fərqli cəmiyyət, fərqli adamlar olduğumuzu göstərir. Ona görə də bizi heç zaman ora ilə müqayisə etmək lazım deyil. Biz uzun illərdir Avropa coğrafiyasındayıq və burada çox şey qazanmışıq.

R.Arifoğlu:

- *Müsləman coğrafiyasını qarşıdıran qüvvələrin identifikasiyasında çoxçəşidlik görülmür axı. Eynidir. Onlar o prosesə başladılar... Təbii ki, hər ölkənin xalqının səviyyəsinə uyğun olaraq, təpki fərqli olacaq. Ərəb dünyasında baş verənlər hətta demokratların belə gözünü qırdı və “məxməri inqilab” deyilan bir faktordan qorxu yarandı. İndi siz Bakıdan, “Yeni Müsavat” qəzetinin redaksiyasından hələ 50 il sonradan baxaraq deyirsiniz ki, belə də olmalı idi. Amma yüz minlərlə ərəb ailələrini, xalqları düşündün... Onlar üçün məhşərdir! İndi arəblər deyir ki, Səddam, Bəşər, Mübarək daha yaxşı idi...*

- İcazə olarmı?

-Buyurun.

- Vəzirovun vaxtında, sizin də, mənəm də mübarizə apardığım dövəmdə 56 kəndimiz, Şuşa, Laçın, ətraf rayonlar hamısı yerində idi. Nə istəyirdiniz? Niyə qoyurdunuz işləyir? Niyə vaxt bu düşüncədə olurdunuz? Demək, bu gün bu dediyim dövrə gəlib çatmaq üçün onlardan keçdik, itkilər verdik. Ağnlı da olsa, bu günü təqdir edirsiniz. Bu günü təqdir edirsinizsə, Mütəllibovu, Vəzirovu nədən söylərsünüz? 20 Yanvar qəhrəmanlığı səlnaməsi kimi təqdim edirsiniz, bu bizim şanlı tarix, şanlı döüən, fəlan...Bax, elə bugünkü gündə, 18 yanvar 1990-cı ildə bilirsinizmi hardayıdıq: Kərkicahanın 2 km-liyində!

- Səhvlər var idi, təbii ki...

- Əlbəttə, orda da səhvlər var idi...

İqbal Ağazadə siyasətdən getmək şərtini açıqladı

Ümid sədri: “İstədiyim budur, versinlər, siyasətdən gedək”; “Mən “ərəb baharı” ilə qorxudulacaq siyasi tip deyiləm”

- *Vəzirovu devirmək yox, Vəzirovu qorumaq lazım idi, yəni?*
- Qorumaq yox. Bu gündən baxanda bu cür qiymət verilir. Amma tarixin sızdan, mənədən asılı olmayan o qədər xətləri var.
- *Bir xalqın işğala təpki bir başqa şeydir, demokratiya bəyriyi altında ölkənin qarşdırılması ayrı şeydir. Mən bunu demək istəyirəm...*

- Bu gün ərəb ölkələrində işğal yoxdur. Bu gün ərəb ölkələrində insanlara zülm edən hakimiyyətlərinə, iqtidarlara qarşı üsyan var. Hə, bundan hər kəs öz maraqları naminə istifadə etməyə çalışır. Məsələn, Rusiya keçən il Suriya müharibəsinə görə ən azı 14 milyardlıq silah satıb. Rusiya, təbii ki, burdan çıxmayacaq.

- *Səhvlər var idi, təbii ki... Əlbəttə, orda da səhvlər var idi...*

- Heç nə. O, Suriyadan pulunu alır, “səni qoruyuram, pulumu ver” deyir. Yadımda saxlayın, Rusiya kimi bir dövlət itirirəm deyə, gəlib orda oturur, gəlib orda pulunu alır. Ukraynada itirə bilər, çünki verə biləcək şey yoxdur, Krıma özü iddia edir və s. Amma Suriyada pulunu alır. Siz Putin orda olanda Bəşər Əsədə rus generalının davranışını gördünüzü? Bu, nəticə etibarilə göstərir ki, adamlar ora bir koloniyala kimi baxır və “adami orda tutdun mənəm” deyib də, onun başına çıxır. Belə dövlət başçısı olmaqdan baxsa, olmaqda milyon dəfə yaxşıdır. Bu dövləti gətirib o yere çaldıblar. Ona görə də biz addım-addım bu prosesdən keçdik. Bugünkü gündən danışıqsa, mən bayaq qeyd etdim, biz 1988-ci ildən 92-yə qədər sükkür oluson ki, keçə-keçə gəldik. Ağır oldu bizimçün, itkiləri-

miz çox oldu. Biz Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsində mütləq və mütləq qələbə çalacağıq. Təbii ki, zamanı, prosesləri düzgün qiymətləndirə bilərik. Orda da proses gəlib demokratik xəttə çatacaq. Yəni deyirəm, bu gün Almaniya, Fransa, İtaliya tipli ölkələrə baxıb, dünyada hegemon olduqları, iqtisadi, siyasi, demokratik, idarəetmə gücünü bəhbəhlə alqışlayınsa və deyiriksə ki, bunlar bir təhlükəsizlik coğrafiyası əzib, bizə də diqət edirlərsə, bu adamlar çox uzaq keçmişdə yox, bizim hamımızın babalarımızın da gördüyü yaxın keçmişdə millitərimdən, nasizmdən, faşizmdən keçiblər.

- *Azərbaycanın da “ərəb baharı” tipli prosesdən keçməyini istəyirsiniz?*

- Əsla!
- *Bəs, nə istəyirsiniz?*

- Mənim istədiyim başqa bir şeydir. Əvvəla, mən “ərəb baharı” ilə qorxudulacaq siyasi tip, Azərbaycan insanı deyiləm. Bayağ dedim, yəni də qeyd edirəm, mən Azərbaycanın ərəb coğrafiyası ilə müqayisə olunmasının tərəfdarı deyiləm. Hə, bunu tez-tez hakimiyyət nümayəndələri də deyir. Amma bir şeyi unudurlar ki, bununla əslində hakimiyyət və özlərinin idarə etdiyi Azərbaycan haqqında düzgün təsvir yaratmırlar. Məgər mən Suriyayam, ya Qəddafiyəm?

- *Hərəyə uyğun bir model təbii edilməlidir...*

- Mən Azərbaycanı mövcud şərtlər daxilində qeyd etdim, mü-

zakəmə gələnə qədər hər gün dəyişən ölkələrdə, insanlarda, mən bir şeydə niyə bu qədər pozitivliklər var? Niyə bütün pozitiv olmayan nüanslar ancaq dəyişməyən ölkələrdədir? Yoxdur? Baxın dəyişməyən ölkələrin coğrafiyasına...

- *Çox ümumi deyirsiniz. Mən konkret sizin təmsalınızda soruşuram, dəyişiklik olsa, İqbal Ağazadə və onun partiyası nə qazanacaq?*

- Mənim qazancım cəmiyyətə təqazının içindən keçir. Mən daha açıq, sosial cəhətdən gü-

venli, demokratik cəhətdən inkişaf etmiş bir Azərbaycanın tərəfdarıyam, bugünkü Azərbaycanın yox. Bugünkü Azərbaycan bu parametrlərdən çox-çox geri qalır. Mən dəfələrlə demişəm, yəni deyirəm, Azərbaycanda insana qoyulan investisiyanın miqyası sıfırdır. İnsana investisiya qoyulmur. Bu qədər sistemlərin içində Azərbaycan elmə vəsait qoyub insan yetişdirmir. Bu gün bunun nümunəsi yoxdur. Bunu istəyirəm Azərbaycanda. İstəyirəm ki, korrupsiyasız və rüsvətsiz bir cəmiyyətə doğru inkişaf etsin. Mən istəmirəm ki, Hollandiyada bir blogger səhv, ya düz edib, fərq etməz, mövqeyini ifadə edib, ona görə valideyni həbslə qorxudulsun. Mənim istədiyim budur. Bunları təmin etsinlər, siyasətdən də çıxacaq, gedək. Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin bizim xeyrimizə həll olunmasının tərəfdarıyam. Eləyə bilirlər, buyursunlar. Bundan söhbət gedir. İstədiyim Azərbaycan budur. Daha kiməsə hesab etməsin ki, biz Suriya tipli

bir misal çəkim. Al sözü cingiltli samitlə bitir. Çal sözü də cingiltli samitlə qurtarır. Niyə çalçı çalçı olur, amma alçı alçı olur? Bəlkə dilimizə belə yatıb. Orfoqrafiya qaydalarında bunun şagirdə izah ediləməsinin məntiqi yoxdur. Necə izah edəsin ki, bu, niyə istisna təşkil edir? Nədən bu istisnalar var? Yaxud apostrofun yığılması və sətirdən-sətrə keçirilməsi... Məsələn, apostrof olan sözlərdə, bilirsiniz ki, xüsusən alınma sözlərdir, Məsud, vüsat, elan və s. bütün bunlar hamısı vaxtilə apostrof qoyulduğuna görə sətirdən-sətrə keçmə qanunu pozulurdu, salt yeni hecaya keçirdi: Rü-fət, vüs-ət, məş-əl və s. Sonra deyildi ki, apostrofu yığıldıraq, normal qaydada hecaya keçirin: Rü-fət, vü-sət, mə-şəl və s. Bunun nəyi pisdir? Yaxud da bəzi sözlərin lüğət tərkibindən çıxarılması, lüğətə yeni sözlərin əlavə olunması da onun kimi.

- *Layihə ilə tanışsınız?*
- Tanışam.

“Bizim dil o qədər də zəngin dil deyil, tərkibində cəmi 110 min söz var; dəyişikliklərlə bağlı təkliflərə pozitiv yanaşıram”

də cəmi 110 min söz var. Tutaq ki, alman dilində 600 min söz var.
E.Paşasoy:
- *Hələ 10 min sözü də lüğətdən çıxartmaq istəyirlər...*

- 3 min də əlavə etmək istəyirlər. İngilis dilində 1 milyona yaxın söz var. Bizdə isə dediyim kimi, 110 min. Yəni bizim elə də çox zəngin dilimiz yoxdur. Bunlar da yavaş-yavaş təmizlənməlidir, çıxmalıdır. Tutaq ki, alqı-satqı 1975-ci ilədək gəlib yazılıb. 75-ci ilin orfoqrafiyasında q-y-a çevrilib.

R.Arifoğlu:

- *Çox kəskin tənqid edənlər də var.*
- Səhv edirlər. Ümumiyyətlə, bizim tənqid mədəniyyətimiz bir az doğru deyil. Kəramət Böyükçöl bir status yazmışdı. Səhədləri, etik normalan aşmışdı və s. Lakin Xəlil Rzani müdafiə edənlər də eyni də-

rəcədə səhədləri, etik normalan aşdırlar. Olmaz ki belə. Onda sizinlə Kəramət Böyükçölün fərqi nə oldu? O səhv edibse, onun səhvini elmi şəkildə, mədəni şəkildə izah edib başa salmaq cəmiyyəti düzəltmək lazımdır, dava-şava ilə yox. Bu məsələdə də biz vətəndaş kimi mövqeyimizi bildirə bilərik. Amma peşəkartəm rəyi önəmli. Dilin qayda-qanunlarına uyğundur, ya yox, bu əsasdır.
E.Paşasoy:
- *Amma təcüblüsü budur ki, ömrünü dilçiliyə həsr edən alimlər nədənsə 2013-cü ildə lüğət tərtib edəndə bunu görməyib, amma indi dəyişikliyi zəruri sayırlar. Bu müddətdə nə dəyişib ki?*

- Gəlin belə danışaq da. Dünən niyə o səhvləri görmürdünüz, bu gün görürsünüz?... Məni etmə-

diklərimə görə ittiham etməyin, etdiklərimə görə ittiham edin. Mən dünən bunu etməmişəm, görməmişəm, bilməmişəm. Məsuliyyətsizliyim, ya səhvəm olub, amma bu gün istəyirəm onu düzəldəim də. Niyə düzəlişlərə, dəyişikliklərə bu qədər neqativ yanaşırsınız? Problemlər olacaq. Milli Məclisdə - siz parlament müxbiri kimi gəlməmişsünüz - tutaq ki, bir kəndin adını dəyişirlər, ondan ötrü bilirsiniz nə qədər dövlət vəsaiti gedir? Amma məcbursan bunu dəyişməyə. Orfoqrafiya lüğətində də dəyişiklik etmək bəzən məcburiyyətdən irəli gəlir. Bir çox sözlərin dəyişikliyi ilə bağlı təkliflər var ki, mən o məsələlərdə həmrəyam...
Əlsəd PAŞASOY, “Yeni Müsavat”, FOTO: İlkin Zəfərli

“2018-ci ildə burdakı qarışıqlığı Rusiya və İran salacaqsa, yaxın qonşularımız bizi təhdid edəcəksə, eyvallah, biz onların qarşısındaıy”

“Mən daha açıq, sosial cəhətdən güvenli, demokratik cəhətdən inkişaf etmiş bir Azərbaycanın tərəfdarıyam, bugünkü Azərbaycanın yox”

Azərbaycan 2017-ci ili cüzi də olsa iqtisadi artımla başa vurdu. Rəsmi məlumatlara görə, ötən il ölkədə Ümumi Daxili Məhsul 0,1 faiz artıb. Bu zaman neft sektorunda istehsal 5 faiz azalıb, qeyri-neft sektorunda isə 2,7 faiz artıb.

ÜDM artımının olması Azərbaycanın böhrandan çıxmasının göstəricisi sayıla bilərmi? Hansı şərtlər daxilində böhran yenidən təkrarlana bilər?

Sualları cavablandıran iqtisadçı-alim, ADR Hərəkətinin rəhbəri Qubad İbadoğlu deyir ki, ötən il Azərbaycanda pozitiv yekunlaşıb, lakin bütövlükdə böhrandan çıxdığımız qənaətinə gəlmək hələ tezdir: "0,1 faizlik artım çox cüzdür. Artımın bu qədər olması Azərbaycan iqtisadiyyatının staqnasiya dövrünə qədəm qoyduğunu deməyə əsas verir. Çünki bir il əvvəl enişin tempi 3,8 faiz təşkil edib. Yeni növbəti illərdə artım 3-4 faiz təşkil etməlidir ki, böhrandan əvvəlki səviyyəyə çata bilək. Buna canlanma demək çətin-dir, amma bəzi sahələrdə iqtisadiyyatın böhrandan çıxma meylləri var".

Iqtisadçı-alimə görə, artımı şərtləndirən 2 vacib amil olub: "Birincisi, neftin dünya bazar qiymətinin bahalaşmasıdır. Baxmayaraq ki, ölkədə neft sektorunda istehsal 5 faiz aşağı düşüb, qiymətin yüksək olması artımı şərtləndirib. Əgər qiymət də aşağı düşsəydi, ən azı bir il əvvəlki səviyyədə qalsaydı, yekunlar mənfi olacaqdı. Artıma təsir edən ikinci amil ilin yekununda investisiyaların artmasıdır. Bildiyiniz kimi, əsaslı kapital qoyuluşu xərclərinin böyük bir qismi dekabrda icra olunur. Xüsusilə tikinti sektoruna bütçə investisiyaları dekabrda həyata keçirilir. İlin sonunda həmçinin dövlət istehlakının, ümumilikdə istehlakın həcmi artır. Bütün bunlar artımın formalaşmasına əhəmiyyətli təsir göstərir. Sektorlar arasında artım üçün əhəmiyyətli rol oynayan sənaye və tikintidədir. Əslində kənd təsərrüfatında, ictimai işə və turizmde artım digər sektorlara nisbətən yüksək olub. Amma bu sektorların ÜDM-də payı elə də böyük deyil. Ümumi artıma təsir edən nəqliyyat və tikinti sektorlarındakı artımlardır. Təəssüflər olsun ki, sənaye istehsalında tənəzzül müşahidə olunur. Bu sektorda azalma istehsalat geriliyinin başlanması, iqtisadiyyatın modernləşməsinin ləngiyini, innovasiyaların cəlb edilməsi probleminin olduğunu göstərir".

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, bütövlükdə götürəndə hökumətin prioritet elan etdiyi sektorlarda artımın olması qənaətbəxş hesab oluna bilər: "Amma yenə də əgər dünya bazarında neftin qiymətində artım baş verməzsə, ən azı indiki səviyyədə sabitləşməyə, yenə də biz böhranla üzləşə bilərik. Çünki iqtisadiyyat yenə xarici faktorlardan asılıdır. Dünya maliyyə bazarlarında, dünya resurs bazarlarında baş verən şoklar Azərbaycan iqtisadiyyatına birbaşa təsir göstərəcək. Xüsusilə də mən neftin qiymətlərini nəzərdə tuturam. Ona görə də hələlik dayanıqlı və davamlı iqtisadi artımdan danışmağa dəymir. Bunun üçün islahatlar aparılmalıdır. Azərbaycan iqtisadiyyatının

Azərbaycan böhranı arxada qoydu

perspektivdə nələr gözlənilir...

Qubad İbadoğlu: "Hökumətin prioritet elan etdiyi sektorlarda artımın olması qənaətbəxş hesab oluna bilər"

Əli Məsimli: "Durgunluqdan dirçəliş mərhələsinə keçid başlayır"

Qubad İbadoğlu

neft faktorundan, bütövlükdə xarici amillərdən asılılığı minimuma endirilməlidir. Düşünürəm ki, neft erasına son qoymaq, Azərbaycan iqtisadiyyatının daha dayanıqlı, daha stabil, daha davamlı faktorlarla bağlı olan sahələr üzərində qurmaq və inkişaf etdirmək lazımdır. Bu halda biz deyə bilərik ki, iqtisadi artım davamlı olacaq. Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatları bu il üçün Azərbaycanda iqtisadi artım proqnozlaşdırırlar. Əslində bunu şərtləndirən əsas amillərdən biri də daha çox neft gəlirlərinin artması ilə bağlı xərcləmələrinin çoxalmasıdır."

Hökumət islahatları dərinləşdirməyə...

Iqtisadi və Sosial İnnovasiyalar İnstitutunun rəhbəri, Milli Məclisin üzvü Əli Məsimli bildirir ki, 2015-2016-cı illərlə müqayisədə 2017-ci ildə bir sıra sahələrdə müsbət meyllər özünü göstərib: "2016-cı ildə ÜDM-in 3 faizdən çox enməsinə qarşı 2017-ci ildə 0,1 faiz artım oldu. Manat 2017-ci ilin fevralından sabitləşməyə başladı və bir qədər də bahalaşdı. Sərmayə qoyuluşu sahəsində enmə cəmi 2,6 faiz təşkil etdi. Ölkə iqtisadiyyatına 15 milyard manatdan artıq sərmayə qoyuldu. Ödəniş

balansında saldo mənfiyəndən müsbətə doğru dəyişdi. Beləliklə, 2017-ci ildə Azərbaycan iqtisadiyyatında staqnasiya elementləri ilə yanaşı, böhrandan çıxma əlamətləri də özünü göstərmiş oldu. Bu özünü daha çox qeyri-neft sektorunda göstərdi. Qeyri-neft sektorunda 2016-cı ildəki 4,5 faizlik enmədən sonra 2,7 faiz artım oldu. Bütün bunlar göstərir ki, böhranın çətin və ağır mərhələsi arxada qalıb, durgunluqdan dirçəliş mərhələsinə keçid başlayır".

Millət vəkili sözlərinə görə, bank sektoru və bir sıra sosial sahələr hələ də böhrandan çıxmayıb: "Hökumət hansı sahədə böhrana qarşı tədbirləri yerli səviyyədə təşkil edə bilsə, həmin sahə böhrandan çıxıb və ya çıxır. Məsələn, qeyri-neft sektoru. Hansı sahədə böhrana qarşı tədbirləri yerli səviyyədə olmayıbsa, bu sahədə vəziyyət hələ də sabitləşməyib. Məsələn, bank sektoru və problemlə kreditlər sahəsində vəziyyət acınacaqlıdır. 2017-ci ildə bu istiqamətdə müəyyən addımlar atılsa da, bank sisteminin sağlamlaşmasına geniş yol açan əsas problemin həlli istiqamətdə iş görülmədiyindən, vaxtı keçmiş kreditlərin

Əli Məsimli

həcmi təhlükəli həddi aşaraq 1,9 milyard manata çatıb".

İnstitut rəhbəri deyir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatının neftdən asılılığı son illər bir qədər azaldılsa da, hələ normal hesab edilən səviyyəyə enmədiyindən, onun durumu xeyli dərəcədə dünya bazarında neftin qiymətindən və qismən də global iqtisadi və maliyyə durumundan asılı olacaq: "Yeni neftin qiyməti bu il elə ehtimal az olsa da, 40 dollardan aşağı düşsə, Azərbaycanın iqtisadi və sosial durumuna mənfi təsir edəcək, 70 dollardan yuxarı olanda -durum yaxşılaşacaq, ara qiymətlər şəraitində isə vəziyyət indiki kimi olacaq. Amma bunlar məsələnin yalnız bir tərəfidir. Azərbaycan iqtisadiyyatına neftin qiyməti ilə yanaşı, daxili amillər daha ciddi təsir edir. Həmin amillər içərisində islahatların əhatə dairəsi və templerinin iqtisadiyyatımızın yaşadığı yeni mərhələnin tələblərinə uyğun olmaması xüsusi aktualıq kəsb edir".

Ə.Məsimli hesab edir ki, yaxın perspektivdə Azərbaycan iqtisadiyyatında 2015-2016-cı illərdəki dərinlikdə böhran gözlənilir: "Azərbaycan hökuməti ilə yanaşı, beynəlxalq iqtisadi

qurumlar da sonrakı illərdə də iqtisadiyyatımızda artım proqnozlaşdırır. Son illər Azərbaycan əhalisi hər il orta hesabla 100 min nəfər və ya 1-1,3 faiz arası artır. Proqnozlaşdırılan səviyyədə iqtisadi artımın yaratdığı yeni dəyər olsa-olsa artan əhəlinin tələbatını dolğun ödəməyə yetər. Amma bizə dünya iqtisadiyyatının artım templərindən 2 dəfə yüksək - 6 faizdən yuxarı artım templəri lazımdır. Ona görə də artımın templərinin yüksəldilməsi və keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məsələsi yenə

neftin qiymətində artım var. 2014-cü ilin iyun ayında neftin qiyməti 115 dollardan baha olanda Azərbaycan öz neftini 70 manata satırdı. İndi neftimizin qiyməti 60 dollar ətrafında hərəkət edir, bəzən 70 dollar nöqtəsini də vurur. Bu o deməkdir ki, indi biz neftimizi 100-120 manat arasındakı qiymətlə satırıq və bu, vaxtımızda qiymətdən 10-30 manat bahadır. Neft gəlirlərindən istifadənin obyektiv təhlilini aparıb, həmin vəsaitlərdən istifadənin səmərəliliyini ar-

tırmağa, neft gəlirlərinin insan kapitalına çevrilməsi üçün əlavə tədbirlər görməyə ehtiyac var. Ona görə də hökumət islahatlara daha geniş əhatəlik və sistemlilik xarakteri verməklə həm də islahatları daha da dərinləşdirməlidir. Qanunla qadağan olunmayan bütün fəaliyyət növləri üzrə sərbəst hərəkət imkanları yaransa, hökumət konkret sahibkara real kömək edə bilməzsə, heç olmasa ona mane olan hökumət strukturlarının əl-ayağını yığıdırsa (təkcə onu xatırlatmaq kifayətdir ki, yoxlamalar məhdudlaşdırıldıqdan sonra yoxlamaların sayı min dəfə azalıb və deməli, yoxlamalar zamanı itirilən pullar sahibkarlara qalır), idarəetmənin çevikliyini və səmərəliliyini artırıb, inhi-sarçılığa, korrupsiyaya və məmur özbaşınalıqlarına qarşı mübarizəni gücləndirsə, müqayisəli üstünlüklərimiz imkan verir ki, Sumqayıtda olduğu kimi, bütövlükdə Azərbaycan regionlarında da qeyri-neft sektoru investisiyalar üçün cəlbedici olsun. Bu əsasda əlavə sərmayə qoyuluşları hesabına sürətlə inkişaf etsin, yüksək rəqabətə davamlı istehsalat sahələri yaradılsın, həm daxili bazar yetərincə təmin etsin, həm də xaricə indikindən qat-qat artıq mal çıxara bilsin. İslahatları dərinləşdirməklə iqtisadi azadlıqları genişləndirmək, iqtisadi proseslərin liberallaşdırılmasını davam etdirmək, dövlət və özəl sektor münasibətlərini sivil bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə uyğun təkmilləşdirmək gərəkdir. Sahibkarlar qarşısında duran problemlərin və maneələrin aradan qaldırılması istiqamətdə görülən işləri daha da genişləndirmək hesabına perspektivli yerli istehsal sahələrinin yaradılmasında və ixrac potensialının əhəmiyyətli dərəcədə artırılmasında uğurlu nəticələri davamlı olaraq daim artırmaq olar".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri - Elmar Məmmədov və Edvard Nalbəndyan arasında Polşanın Krakov şəhərində ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri ilə birgə bu il üçün ilk görüşü ciddi nəticə olmadan bitdi. Bu, atq 2018-ci ildə də belə təmaslardan ciddi nəticə hasil olmayacağına anonsu sayıla bilər. Belə görünür ki, işğalçı tərəf bu il də müxtəlif bəhanələrlə vaxt uzatmağa yönəlmiş destruktiv siyasətə sadıq qalmaq fikrindədir.

Hazırda işğalçı ölkənin apreldən parlamentli üsul-idarəyə keçməsinə bəhanə edən erməni tərəfi növbəti dəfə vaxt uzatmağa, işğal rejiminə görə hər hansı cəzadan və labüd sanksiyalardan yayınmağa çalışır. Bəs, bu durum daha nə qədər sürəcək?

"İşğalçı Ermənistanın mövqeyi iki halda dəyişə bilər. Bunun üçün onlara beynəlxalq ictimaiyyət o dərəcədə təzyiqlər göstərməlidir ki, nəticədə radikal mövqelərindən əl çəksinlər. İkincisi, Azərbaycan öz hüquqlarından istifadə edərək, işğalçıya əl zərbələr endirməlidir ki, qarşı tərəf işğalçılıq siyasətindən imtina etsin, geri çəkilsin. Bu iki hal baş verərsə, o zaman Ermənistanın mövqeyində dəyişikliklər mümkündür".

Bu sözləri mətbuata açıqlamasında uzun müddət sülh danışıqlarının içində olmuş Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov deyib. Ancaq onun sözlərinə görə, hazırda Ermənistan təzyiqlər lazım səviyyədə deyil. "Biz çox gözləyirdik ki, danışıqlar üzərində monopoliyanı özündə saxlayan, bəzən təşəbbüslər irəli sürən Rusiyadan Ermənistan müəyyən təzyiqlər olacaq. Təəssüflər olsun ki, bu da baş vermədi. Və Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrovun sonuncu bəyanatı onu göstərdi ki, belə təzyiqlər olmayacaq. Lavrov bildirdi ki, onlar təkliflər ediblər, amma tərəflər bunu qəbul etməyib. Lavrovun bəya-

natı bir növ monopoliya prosesinin yekunu kimi görünürdü. Əsas nəticə də ondan ibarətdir ki, regionda ən yüksək nüfuzə malik olan Rusiya Ermənistan təzyiqlər etmədi. Bu halda danışıqlar prosesinin bərpası və nəticələr gözləmək bir qədər sadələşməyə bilər, - deyər eks-diplomat qeyd edib.

Sabiq diplomatın əminliyinə görə, Ermənistanın bu siyasəti ondan qaynaqlanır ki, bu gün dünyada əsas aparıcı oyunçular ona təzyiqlər etməzlər. "Bəzi oyunçular, məsələn, Rusiya hətta Ermənistan silahı kreditlə satır, hərbi əməkdaşlığı gücləndirir. Bu da bir növ ehtiyatdır və Ermənistan bundan istifadə edərək, oyunlarını davam etdirir" - Zülfüqarov əlavə edib.

Belə durumda Azərbaycana öz hərbi qüdrətini, döyüş təcrübəsini artırmaqdan, hərbi güc diplomatiyasına üstünlük verməkdən savayı çıxış yolu qalmır təbii ki. Yeri gəlmişkən, tezliklə Azərbaycan daha iki hərbi zavodu açmağa hazırlaşır. Xəbər verdiyimiz kimi, bu haqda müdafiə sənayesi naziri Yavər Camalov son kollegiya iclasında bildirib.

Qeyd olunub ki, nazirliyin tabeliyində ötən illərdə aparılan tikinti, yenidənqurma işlərindən sonra istismara verilən 56 istehsal müəssisəsi ilə yanaşı, 2017-ci ilin iyununda iki istehsalat müəssisəsində kompleks tamamlanma işləri başa çatdırılıb və Ali Baş Ko-

Qarabağ

Qarabağda ədalətli sülhün tək qarantı - hərbi güc diplomatiyası

Münaqişənin uzanması Azərbaycanı öz hərbi qüdrətini durmadan artırmaq zorunda qoyur; bu il silahlı qüvvələrimiz həm yerli, həm də xarici silahlar hesabına daha da modernləşəcək...

mandan İlham Əliyevin iştirakı ilə istifadəyə verilib.

Paralel surətdə ordumuzu tərəfdaş ölkələrdən alınan silah-sursatlar hesabına modernləşdirmək kursu davam edir. Azərbaycanın silah tədarükçülərindən biri də Rusiyadır. Rusiya baş nazirinin müavini Dmitri Roqozinin ötən ilin dekabrında Bakıya etdiyi səfərdən aydın oldu ki, şimal qonşumuzla hərbi-ticarət əlaqələriniz yüksək səviyyədə olacaq.

Söz düşmüşkən, Azərbaycanla Rusiya arasında imzalanmış hökumətlərarası razılaşmaya əsasən Rusiya istehsalı olan müasir döyüş texnikası, silah-sursat və hərbi avadanlıqların Azərbaycana tədarükü plana uyğun davam edir. Belə ki, Müdafiə Nazirliyindən verilən məlumatda bildirilir ki, yanvarın 19-da yeni hərbi texnikanın növbəti partiyası ölkəmizə gətirilib. Gəmilər vasitəsilə Rusiyadan Bakı limanına çatdırılan xeyli sayda müasir hərbi texnika və döyüş sursatları kompleks qəbuldan sonra ən qısa vaxtda cəbhə xəttində yerləşən hərbi hissələrin sərəncamına verilecək.

Qeyd edək ki, böyük atəş imkanları və dağlıq şəraitdə yüksək keçid qabiliyyətinə malik, silahlanmaya daxil edilən bu tip hərbi texnika 2016-cı ilin aprel ayında keçirilən döyüş əməliyyatları zamanı uğurla tətbiq edilib. Düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, texnikası və digər vasitələrinin məhv edilməsi bu texnikanın yüksək

effektivliyini nümayiş etdirib.

Bu arada Ukraynanın "Ekonomiçeskie izvestiya" ("İqtisadi xəbərlər") nəşri ötən il bu ölkənin "Luç" Konstruktor Bürosunun Azərbaycanla Belarusa birgə işlənilmiş 50 vahid "Skif" tank əleyhinə daşıyan raket kompleksini çatdırdığını xəbər verib (Virtualaz.org). Nəşr bildirir ki, bu silahların Azərbaycana satılması ilk dəfə üzə çıxır. "Necə olsa da Dağlıq Qarabağ ətrafında qarşıdurma bu gün də davam edir və belə bir vaxtda tank əleyhinə raket kompleksinin bir az da çox olması heç kimə artıqlıq eləmir" - xəbərdə deyilir. Bildirilir ki, raketlərin hərəsi Azərbaycanla 48 min dollara başa gəlir.

Açıq mənbələrdə yer alan informasiyalara görə "Skif" tank əleyhinə raket kompleksində "Pelenq" şirkətinin işləyib

hazırladığı cihaz sayəsində raketin hədəfə lazer şüası ilə yarımavtomatik rejimdə yönləndirilməsi metodu tətbiq edilib. Hədəfin aşkarlanması və raketin hədəfə tuşlanması Belarusa müəssisəsinin istehsalı olan nişangah-idarəetmə sistemi vasitəsilə həyata keçirilir. Bu sistem imkan verir ki, mürəkkəb hava şərtlərində də hədəf aşkarlansın və vurulsun.

"Skif" kompleksinin özəlliyi bundan ibarətdir ki, bu silah hədəfə qapalı mövqələrdən və möhkəmləndirilmiş döyüş postlarından zərbə endirə bilir. Digər fərqli cəhəti isə raketin özünün uçuş trayektoriyasıdır: startdan sonra raket hədəfə görmə xəttinin 10 metrə yaxın üstündə uçuş və ancaq uçuşun sonunda hədəfin səviyyəsinə enir. Kompleksin digər mühüm özəlliyi bundan ibarətdir ki, məsafədən idarəetmə pultu ilə təc-

hiz edilib. Çünki döyüş meydanında tank əleyhinə raket kompleksinin tətbiqi mütləq iz buraxır və düşməne bu kompleksin yerini qısa zamanda müəyyən etməyə imkan verir. Məsafədən idarəetmə pultu isə "Skif" kompleksinin operatoruna düşmənin cavab zərbəsindən yayınmağa imkan yaradır.

Əlavə edək ki, Azərbaycan ordusu dünyanın ən müasir tank əleyhinə silahlarının geniş çeşidi ilə silahlanıb. Bura İsrail istehsalı olan və həm daşıyan, həm "Sandcat" zirehli maşınlarının üstündə quraşdırılmış "Spike" raketləri, döyüş vertolyotlarında quraşdırılmış LA-HAT tank əleyhinə raketləri, ötən il Rusiyadan iri partiyada alınan, BMP zirehli döyüş maşınları üzərində yerləşdirilmiş "Xrizantema-S" kompleksləri də daxildir.

Müdafiə Nazirliyindən PUA açıqlaması: "Bunu etsəydik..."

"Ermənistan mətbuatının guya Azərbaycan tərəfinin cəbhə xəttində pilotsuz uçuş aparatlarından istifadə etməklə erməni mövqələrinə mina zərbələri endirməsi barədə yaydığı xəbərini heç bir əsası yoxdur və bu, yalan informasiyadır". Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətindən bildirişlər.

"Azərbaycan kəndlərinin düşmən tərəfindən atəşə tutulması barədə verdiyimiz xəbərdən dərhal sonra ermənilər bu kimi dezinformasiya yayıblar. Bildiririk ki, Azərbaycan Ordusu cəbhə xəttində atəşkəs rejiminə tam riayət edir. Düşmənin iddia etdiyi kimi, əgər tərəfimizdən bu cür tədbir həyata keçirilərdisə, o zaman Ermənistan qoşunlarının çoxsaylı itkilərə məruz qalması qaçılmaz olardı" - məlumatda qeyd olunur.

Türkiyə tankları Suriyanın Afrin bölgəsinə daxil olub və "Azad Suriya Ordusu" müxalifet birləşmələrinə dəstək göstərir. Bu barədə Türkiyədə hərbi mənbələr məlumat yayıb. Bildirilir ki, quru əməliyyatları zamanı Türkiyə ordusu ciddi müqavimətlə üzlənməyib. YPG terrorçuları ətraf kənd və qəsəbələrə geri çəkiliblər.

Türkiyə Afrində Suriyanın silahlı kürd dəstələrinə qarşı (YPG) əməliyyatlara şənbə günü başlayıb. Terrorçuların mövqelərinə havadan zərbələr endirilib. "Zeytun budağı" adlandırılan antiterror əməliyyatının ilk saatlarında havaya qaldırılan 72 təyyarə müəyyən olunmuş 113 terror hədəfindən 108-ni vurub.

Yanvarın 20-də partiyasının qrup toplantısında çıxış edən Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğan bildirdi ki, Suriyanın şimalı terror şəbəkələrindən təmizlənməyə qədər hərbi əməliyyatlar davam edəcək. O həmçinin vurğulayıb ki, Afrindən sonra Menbiç şəhəri də PYD-li terrorçulardan təmizlənməyə qədər hərbi əməliyyatlar davam edəcək. "Biz onlara dəfələrlə Afrin və Menbiçdən çıxmalı olduqlarını xatırlatdıq. Onları himayə edən ABŞ bizə söz verdi, amma sözünün üstündə durmadı. Biz də məcbur öz göbümüzü özümüzə kəsməyə qərar verdik".

O, həmçinin Qərb dövlətlərinə müraciət edərək bildirdi: "Sizin 3,5 milyon qaçqınla bağlı bir dərdiniz yoxdurmu?! Bu insanların nə yeyib, nə içdiyini sizi maraqlandırırırmı? Bu günədək siz bunlarla bağlı nə iş görmüşünüz?"

"Yeni Müsavat"a məsələ barədə danışan politoloq Qabil Hüseynli söylədi ki, problemin mürəkkəb tərəfi kimi bölgədə həm ABŞ, həm də Rusiya hərbiçilərinin olmasını göstərdi: "Türkiyənin Baş Qərargah rəisi Hulusi Akar və MİT

rəhbəri Hakan Fidan Moskva-ya getdilər. Orada belə nəzərə çarpdı ki, sanki rusların qoşunlarını Afrindən geri çəkmələri üçün razılaşma əldə olundu. Ancaq üstündən bir gün keçdikdən sonra Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov açıqlama verdi ki, ruslar geri çəkilmirlər və bu fikirdə də deyillər. Belə bir şəraitdə Ərdöğan isə söylədi ki, biz A planını deyil, B planını işə salırıq. Yeni bildirdi ki, onsuz da bu bölgəni 4 nöqtədən hədəfə götürmüşük və bu hədəflər zamanı rus və ya ABŞ hərbiçilərinə ziyan verməməklə əsasən PKK-nı hədəfə alıb, əməliyyatları həyata keçirəcəyik. Yalnız bir təhlükə qalırdı ki, Suriya çox ədalətli formada bildirmişdi ki, ərazilərinə keçən Türkiyə Hava Qüvvələrinin təyyarələri yerində məhv ediləcək. Zənnimcə, bu söz Suriyanın deyildi. Suriya, əsasən ərazilərində olan Rusiyanın hava hücumundan müdafiə sistemlərinə arxayın olaraq belə bir fikirlər səsləndirirdi. Ona görə də birinci gün Türkiyənin F-16 qıncı təyyarələri Afrin bölgəsinə vurduqları zərbələri Suriya ərazisinə daxil olmadan, Türkiyə hava məkanında sərhəddən uçuşlar həyata keçirərək endirdilər. Bu məsələdə çıxış yolu tapıldı və hərbi hava qüvvələri Türkiyə ərazisində atəş altında olan bölgəni nəzarətə ala bildilər. Tanklar isə 4 bölgədə yerləşdirilib. Tanklardan başqa uzaqvuvaran toplar da var ki, onlar da 30 kilometrə qədər hədəfi vura bilirlər. Hər-

Türk tankları Afrinə girdi:

böyük əməliyyat

Politoloq: "Türkiyənin qarşısında duran ABŞ idi ki, artıq o da yanlış addım atdığına anladı..."

bi əməliyyatlarının əsas hissəsini isə Türkiyə xüsusi təyinatlıları aparacaqlar. Bunlar "Suriya Azadlıq Ordusu" ilə birləşərək Afrin bölgəsinə artıq iki gündür ki, hücumu keçiblər. Məlumatlara görə, "Suriya Azadlıq Ordusu"nun sıralarında 10-15 min nəfər döyüşçü var. Bu döyüşçülər də çox cəsarətlə Afrin bölgəsindəki ABŞ-ın silahlandığı kürd silahlılarına qarşı mübarizə aparırlar.

Məsələ burasındadır ki, hərbi əməliyyatların Afrin bölgəsi ilə bitib-bitməyəcəyi məlum deyil. Çünki PKK YPG dəstələri Afrin bölgəsindən dağılara yüksək dağların içərilərinə doğru hərəkət edib, orada mövqe tutublar. Bu baxımdan da hərbi əməliyyatlar getdikcə bir qədər çətinləşir. Lakin Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin verdiyi məlumatlara görə xeyli PKK və YPG silahlı dəstələri məhv edilib, əməliyyatın böyük hissəsi uğurla həyata keçirilib. Sonrakı günlərdə isə PKK və YPG-nin son silahlı dəstələrinə qarşı əməliyyatlar davam edəcək".

Politoloq bildirdi ki, ABŞ proseslərdən geri çəkilməyi anonsunu bir neçə gündür ki, verməkdədir: "Məsələn, Tiller-son Çavuşoğlu ilə danışıqlar apardı. Bu danışıqlar zamanı bildirdi ki, siz bizi düzgün başa düşməmişiniz. Söylədi ki, biz orada sərhəd boyunca 30 minlik ordu dəstələri yaratmaq fikrində deyilik. Sadəcə olaraq İŞİD-in qalıqlarına qarşı əməliyyat aparıb, həm kürdlərdən, həm də ərəblərdən ibarət məhdud sayda kontingentə hərbi təlim keçmək fikrindədirlər. Hətta o belə bir ifadə də işlətdi ki, bizim Türkiyəyə borcumuz var, bunu ödəməyə hazırıq. Yeni Türkiyə həm İŞİD-ə qarşı mübarizədə, həm də Suriyadan gələn qaçqınları öz ərazisinə qəbul edib, onlara öz büdcəsindən təkbaşına yardım göstərməklə böyük

humanitar missiyanı həyata keçirir. Bu qaçqınların sayı 3.5 milyondan çoxdur. Hətta bir zamanlar 6 milyona çatmışdı. ABŞ bunu nəzərdə tutaraq özünü Türkiyəyə borclu hiss edir. Bu məsələlərdən sonra ABŞ-ın müdafiə naziri də bəyanat verərək bildirdi ki, onların Afrin bölgəsində hər hansı bir əməliyyat aparmaq, xüsusilə də Türkiyə ilə sərhəd bölgəsində 30 min nəfərlik qüvvə hazırlamaq fikirləri yoxdur. Əvvəla, bu çox böyük vəsait və vaxt tələb edir. Bildirilir ki, ABŞ-ın belə bir strateji hədəfi yoxdur və bu, onlar üçün lüzumsuz bir şeydir. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, ABŞ bölgədə geri çəkildiyinin siqnalını verib. Rusiyadan fərqli olaraq Amerika daha bir-mənəli və qəti şəkildə bildirdi ki, orada olan təlimatçılarına bəlli bir nöqtəyə çəkilib, orada gözləməyi əmr edəcəklər. Onların olduqları koordinatları isə hər zaman Türkiyə tərəfinə ötürəcəklər. Buradan belə görünür ki, Türkiyənin qarşısında duran əsas ABŞ idi. Artıq ABŞ-da bölgədə yanlış addımlar atıldığına başa düşüb. Hətta Tiller son çıxışında bildirdi ki, Suriya hadisələrinə Amerika Türkiyə ilə birgə addım atıblar. Yalnız son dövrlərdə müəyyən fikir ayrılıqları olub ki, bundan sonra bunu da aradan qaldırmağa çalışacaqlar".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Prezidentlərə yuxarı yaş senzi tətbiq edilməlidirmi? - Tramp nümunəsi..

Həkim-siyasətçi Sərdar Cəlaloğludan maraqlı şərh

Amerika prezidenti Donald Trampın hər an infarkt və ya iflic ola biləcəyi barədə yayılan məlumatlar gündəmdən düşür. Psixoloq, həkim və siyasi şərhçilərin rəylərindən aydın olur ki, Tramp barəsindəki bu xəbərlər təsadüf deyil və bunun bir sıra səbəbləri var.

71 yaşlı Ağ Ev sahibinin daha çox yaşının onun düşünmə və idarəetmə fəaliyyətinə ciddi təsirlərinin olduğu, prezident olduğu dönmədən bu günə qədər onun haqqında üzə çıxan faktları, gözən söz-söhbətləri məhz bu amillə bağlayırlar. Tramp barəsindəki son bu məlumat prezidentlər üçün yuxarı yaş senzini gündəmə gətirib.

Lakin ADP sədri, ixtisasca həkim olan Sərdar Cəlaloğlu yaş senzinin prezidentlərə tətbiqinin əleyhinədir. O, fikirlərini bu cür izah etdi: "İnfarkt keçirmək sizin düşündüyünüz kimi yaşla bağlı deyil. Məsələn, tibb tarixində yeni doğulmuş və ya 2-3 yaşındakı uşaqlarda infarkt müşahidə olunur. Lakin 150-180 yaş yaşayan şəxslərdə isə demək olar ki,

infarkt müşahidə edilmir. Bu baxımdan yaşına görə kiminsə infarkt olacağını demək tamamilə yanlışdır. Əksinə, təcrübə göstərir ki, infarktdan ölənlərin 90%-i gənc adamlardır. Çünki daha stress, zərərli adətlər cavanlarda olur. Siqaret çəkmək, zərərli içkilər qəbul etmək, düzgün qidalanmamaq kimi hallar infarkta yol açır ki, buna da gənc adamlar daha çox meyil edirlər. Məsələn, bir nəsilə infarkta meyillik varsa, bu cür hallar ortaya çıxır. Bu baxımdan Trampın yaşının 70-dən çox olduğunu düşünüb, onun infarkt ola biləcəyini demək düzgün deyil. Corc Buş (ata) 100 yaşına qədər yaşadı, infarkt olmadı, həmçinin Ronald Reyqan. Dünya siyasətində yüzlərlə

şəxsin adını çəkə bilərəm ki, 90 yaşdan yuxarı yaşayışlar və infarkt olmayıblar. Sovet hökumətinin liderlərinin əksəriyyəti 90 yaş keçiriblər - baxmayaraq ki, həyatlarında ən gərgin hadisələri yaşayıblar. Fidel Kastro həyatının ən gərgin anlarını keçirib, ağır inqilab edib və hazırda yüzə yaxın ya-

şı var. İdarəetmə isə insanlarda zehni və fiziki sağlamlıq tələb edir. Dövlət başçıları zehni cəhətdən xəstə olanda bəşəriyyətə daha çox zərbə vururlar, nəinki fiziki cəhətdən. Amerika prezidenti Ruzveltin ayaqları işləmirdi. Amma ikinci dünya müharibəsinin daha müvəffəqiyyətlə başa çatma-

si onun adı ilə bağlıdır. İnsan da var ki, fiziki cəhətdən tam sağlamdır və bütün dünyanı qana çalxalayır. Psixologiya elmi inkişaf edəndən və Hitler kimi şəxslərin psixoloji portretlərini cızanda məlum olur ki, onların hamısında gizli şizofreniya olub. Vaxtilə Stalini yoxlayan bir alim var idi. Çox məşhur idi və hətta o öləndə onun beynini çıxarmışdılar ki, belə bir nadir insanın beyni çox güman ki, nadir eksponatdır. Stalin bir dəfə nasaz olur və onu yoxlayandan sonra çıxıb deyir ki, Stalinde ağır şizofreniya xəstəliyi var. Məhz bu səbəbdən Stalin onu zəhərləyərək öldürdü. Onu demək istəyirəm ki, prezidentlərin davranışlarından sonra onların bu posta layiq olub-olmadıqlarını demək olar. Bu dəqiqə prezidentlər arasında zehni sağlamlıq olanlar çox azdır. Fransa prezidenti Makron anası yaşında insanla evlənib, Tramp beş dəfə evlənib və qarşısına çıxan hər qadına pastel təklif edir. Bunlar əslinə qalsa psixoloji çatışmazlığın əlamətləridir. Prezidentləri psixoloqlara göstərsək, əksəriyyətdə ruhi patologiyanın olduğunu görürük. Prezidentlərin adı insanın gözü ilə görünməyən, amma həssas mütəxəssis gözü ilə görünən həddən artıq çox xəstəlikləri, davranış pozuntuları olur. Çox təəssüf-

lər olsun ki, bu məsələlərdə ciddi tələblər yoxdur".

ADP sədri Tramp haqqında deyilən bu fikirlərin elmi əsaslarının olmadığını da söylədi: "Ola bilər ki, təbliğat aparıb, Trampa qarşı etmək istədikləri impiçment məsələsini reallaşdırmaq istəyirlər. Bunları bəhanə gətirib bunu həyata keçirmək istəyində ola bilərlər. Açıq, düşünmürəm ki, Tramp indiki gərginlikdən infarkt olacaq. Əksinə, elm sübut edir ki, gərginliyə düşən şəxslər əvvəlcədən hazırlıqlı olurlarsa, uzunömürlü olurlar, çox yaşayırlar. Dünya tarixində uzun illər ağır günlər yaşayan siyasətçilərin həyatlarını göstərən məsələlər, Cənubi Afrikanın rəhbəri Mandela 27 il həbsxanada olub. Amma neçə il yaşadığı görünür. Ağır günlər keçirən şəxslər əksinə fiziki cəhətdən daha möhkəm olurlar. Maraqlıdır ki, siyasətçilər və filosoflar arasında uzunömürlülərin sayı digər sahədə olanlardan qat-qat çoxdur. Hətta idmanla məşğul olanlardan belə çoxdur. Bunun da bir sıra səbəbləri var: fəlsəfə və siyasət bir-birinə yaxın sahələrdir. Bu da insanın həyatı düzgün dərk etməsinə, düzgün mövqe tutmasına gətirib çıxarır ki, bu da öz növbəsində uzunömürlülü- yün əsas şərtlərindən biridir".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Bilik "əlinizin altında"

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Günorta saatlarında məktəbdən evə gəlib, tez-tələsik bir tikə çörək yeyən, hazırlıqlara (biz el dilində buna "müəllim yanına") qaçan uşaqları görəndə mənim ürüyüm ağrıyır. Ona görə yox ki, əziyyət çəkirlər, dərslər oxuyurlar, qarda-yağışda yol ölçürlər. Təhsil uğrunda çəkilən əziyyət müqəddəsdir. Bilik almaq, savadlı biri olmaq üçün gətilən hər cür məşəqqətli yola varam. Mən "onsuz da oxuyana bu ölkədə qiymət verən yoxdur" demə qoşuyasından uzağam. Çünki bilikli-bacarıqlı insanların hər zaman həyatda özünə yol açdığını, aç bəliyin şahidi olmuşam. Öz üzərində çalışmaq bütün hallarda dividend olaraq insana qayıdır.

Amma yazının ilk cümləsindəki ürək ağrım tamam başqa mətləblərlə bağlıdır. İl olub 2018, amma bizim uşaqlar hələ də "da, də"nin bağlayıcı, ədat və ya hal şəkilçisi olduğunu öyrənmək üçün həftədə 2-4 dəfə hazırlığa gedirlər. Ya da Səfəvilər dövlətini, Çaldıran döyüşünün tarixini əzbərləməkdən ötrü ata-anaları ayda 60-70 manat pul verir. Hələ ingilis dilindən felin zamanlarını öyrənmək üçün 7-8 nəfərlik qruplarda həftədə 4 dəfə hazırlığa getmək üçün 100 manat ödəyənləri demirəm. Niyə? Hansı səbəbdən?

90-ların sonundan başlanan özəl hazırlıq dəbi çılğın hal alıb. Hazırlıqlar artıq 1-ci sinifdən, hətta ondan öncədən də başlanır. Bütün kursların qiyməti də "ceyran belində". Halbuki bir qədər diqqətli valideyn və çalışqan abituriyent olsa, bütün bunların heç birinə ehtiyac qalmaz. Açırınsa interneti (Allaha şükür, bütün evlərdə var), youtube kanalını. Bütün onlayn dərslər, məşğələlər adamın gözüne girir. Sözü yaxşı mənəsində. Məsələn, 9-cu siniflər üçün "Kvadratik funksiyanın tətbiqi ilə məsələ həlli" mövzusu. Ya da Azərbaycan dilindən "Tabesiz mürəkkəb cümlələrin tərkib hissələri arasındakı mənə əlaqələri". Müəllimlər çeşid-çeşid. Azərbaycanca, rusca, türkçə. İstədiyini müəllimi seçib, onun dərslərini dinləyirsən. Test kitabları - dənizə tök. Müəllim, kitab, testlər "əlinin altında"dirsə, bu qədər çabaya və izafi məsrəfə nə gerek var?

O gün uşağa evdə "Qavroş" kitabını axtarırdım, tapa bilmədim. Həvəsinin qaçacağından qorxub, axtarış yanda kəsdim. Açdım interneti, əsərin internet versiyası bir tərəfdə, "Məktəblilər üçün oxu" layihəsi o biri tərəfdə. Hətta bir sayt var idi (adı yadımda qalmamışdı), Qaxda bir məktəb müəllimi klassiklərin əsərlərindən özünəməxsus şivəsi ilə hissələr oxuyurdu. "Məktəblilər üçün oxu" layihəsi isə internet-kompüter-telefon əsrinin uşaqları üçün lap göyüdülmədir. Tanınmış insanlar uşaqlar üçün məşhur əsərlərdən parçalar oxuyurlar. Yəni, mütaliə məsələsi də bu formada sevdilir, aşılır.

Gerçəkdən də internetdə "yox yoxdur". Anladığın bir dərslə heç bir minnet götürmədən, pul ödəmədən, əlavə yere getmədən canlı-canlı professional müəllimlərdən dinləyirsən. Anladınmı? Bir daha başdan dinlə, bir daha, bir daha... Ta ki, anlayana qədər. Testlər dərya qədər, tapşırıqlar, onların həll edilmə qaydaları da həmçinin. Sanki evdə canlı müəllimlərin var, sənin yemək yeyib, çayını içib dərslə gəlməni gözləyirlər. Bir neçə dərslə marağ üçün özüm qulaq asmışam. Necə aydın, necə izahlı və necə səviyyəli...

Hətta bizdən öncəki nəsillərin dövründə özəl hazırlıq, internet olmadığını nəzərə alanda ali məktəbə hazırlaşmaq, institutda oxumağın heç bir əlavə məsrəf tələb etmədiyini xətrləyib, bugünkü valideynlərin də, uşaqların da çəkdiyini çilərlər mənə qəribə gəlir. Valideynlər bu bahaçılıq şəraitində min bir əziyyətlə qazandıqları məvacibin tən yarısını özəl hazırlıqlara səpələyirlər. 4 müəllim yanına gedən abituriyent ailənin büdcəsinə 400 manat yük deməkdir. Və siz bu prosesin 8-ci sinifdən başladığını təsəvvür edin. İlin 9 ayı... Ödənişli təhsil kimi bir sistem.

Mən özəl hazırlığın, kursların ölkəmizdə, valideynlər arasında dəb halına gəldiyini düşünürəm. Bəli, dəbdir. Kimsə qonşudan geri qalmaq istəmədiyi üçün bu oyuna girir. Halbuki lazımı ədəbiyyat, uşağa bir qədər artıq diqqət, nəzarət və dediyim o onlayn dərslər işin açardır. Adamlar hazırlıq sistemini internetə daşıyıblar: dərslər, bölüm-bölüm danışırlar, izah edirlər. Test həll edirlər, yanlışları göstərərək, yanlışları payını vurğulayaraq. Çoxmənalı sözlə omonimi bir-birindən fərqləndirmək üçün bir müəllimi neçə dəfə dinləmək lazım gələ bilər axı?

Ailə büdcənizə qənaət edin. Hazırlıq dəbi ən yaxşı halda sizi qonşu ilə ayaqlaşdıracaq. Ali məktəbin qapılarını açacaq mı? Hər zaman yox.

Türkiyədə evlilik yarışması proqramındakı iştirakı ilə məşhurlaşan, daim biabırçı davranışları ilə gündəmə gələn azərbaycanlı Naz Mila 20 Yanvar günü konsert verib. Bu barədə sosial şəbəkələrdə məlumat yayılıb. Məlumatı dəqiqləşdirmək üçün Naz Milanın özü ilə əlaqə saxlamağa çalışsaq da, cəhdlərimiz boş çıxdı.

Qeyd edək ki, o, bir neçə gün bundan əvvəl öz hesabında məlumat paylaşaraq matəm günü İstanbuldakı gecə klublarının birində "+18 Party show" konsert proqramı ilə çıxış edəcəyini bildirmişdi. Onun bu hərəkəti sosial media istifadəçiləri tərəfindən təhqir və tənqid atəşinə tutuldu. Lakin Naz bütün bunlara baxmayaraq konsertini təxirə salmayıb. Ona ünvanlanan təhqirlər ucbatından isə profilinə 20 Yanvar faciəsini əks etdirən foto yerləşdirərək hesabını bağlayıb.

Xalq artisti Faiq Ağayev də Nazın hərəkətinə səssiz qalmayıb onu təhqir edib. Onu manqurt adlandıran xalq artisti

Azərbaycanlı Nazdan

"rüsveyçi olay"

20 Yanvar günü "+18 Party show" konserti verdi, sərt reaksiyalar gəldi: "Bunun valideynləri kimdir?..."

bu məsələdə Nazın valideynlərini, müəllimlərinin əhatəsini qınayıb: "Hansı mühitdə böyüyüb bu şəxs? Nə yeyib, nə içib? Kimdir onun valideynləri, müəllimləri, əhatəsi? Necə axı vicdan yol verir belə manqurtluğa? Biri məşqə tələsir, digəri də ki, belə... Formal qəbul etməyə başlayıblar 20 yanvar dəhşətini. Elə bil olmayıb heç bu zülm. Faciədir!"

Naz isə sosial şəbəkə vasitəsi ilə xalq artistinə özünə məxsus təhqiredici şəkildə cavab verib: "Faiq nə dedisə mən də onun cavabını verdim. Xalq

artistidir, özünə görə olsun, mənimlə nə işi var? İşi qurtaran mənə ilşir".

Onu da qeyd edək ki, əsl adı Müşkünaz olan Naz Mila bundan əvvəl də bir neçə dəfə öz millətine qarşı hörmətsizlik edib. Belə ki, bir neçə gün əvvəl o, erməni aranjimanı olan "Ninə yar" mahnısının musiqi sədaları altında rəqs etmişdi.

Xatırladaq ki, əslən Naxçıvandan olan 26 yaşlı Naz Türkiyədə evlilik proqramına qatılmaqla məşhurlaşmış. O, bir dəfə evli olub və bu evlilikdən azyaşlı qızı var. Heç bir peşəsi olmayan

Naz Mila daha çox çıpaq fotoları, pornoqrafik rəqsləri, səviyyəsiz açıqlamaları ilə gündəmə gəlir.

Müğənni Nadir Qafarzadə "Yeni Müsavat"a danışaraq məsələyə öz rəyini bildirdi: "Mən o qızı tanımıram. Amma xanım elə olmur. Ümumiyyətlə, Azərbaycan qadını adını daşıyan şəxs daha ali olmalı, hərəkətlərinə fikir verməlidir. O, "azərbaycanlıyam" deyəndə biz utanmamalıyıq. Çox təəssüf edirəm ki, bəziləri "müasirlikdir" deyib qınından çıxır, soyunur, hətta küçənin ortasında göbək rəqsi oynayıb. Bu dəhşətdir, müasirlik deyil, əksinə mədəniyyətsizlikdir. O ki, qaldı ölkəmizin qanlı tarixi günü bayram, konsert keçirməyə, ümumiyyətlə, nə baş verirsə ölkədə baş verir. Bəziləri kənara çıxanda toy da, kef də edir. Bəzən deyirlər ki, "bəyəm Azərbaycanda yaşayıram?" Yəni, bu cür olaylar var".

□ Xalida GƏRAY,
□ "Yeni Müsavat"

Bu il problemlı kreditlərin həlli üçün mühüm qərar verilə bilər

Natiq Cəfəri: "Seçki ilində hökumətin bu istiqamətdə mühüm addımlar atması gözləniləndir"

Problemlı kreditlərin həcmi artmaqda davam edir. Statistikaya görə, kredit qoyuluşlarında vaxtı keçmiş kreditlərin həcmi ötən il dekabr ayının 1-nə 1 milyard 890,3 milyon manat təşkil edib. Azərbaycan Mərkəzi Bankının verdiyi xəbərə görə, bu illik müqayisədə 417,7 milyon manat və ya 28,4% çoxdur. Ötən ilin oktyabr ayı ilə müqayisədə noyabrda problemlı kreditlərin həcmi 700 min manat və ya 0,04% artıb. Problemlı kreditlərin ümumi kredit qoyuluşlarında payı 15,46% təşkil edir.

Məlum olduğu kimi, problemlı kreditlərin yükünü nə dövlət, nə də banklar paylaşmadığından ən böyük ağırlıq vətəndaşların üzərindədir. Buna baxmayaraq, problem bank sektorunu da çökdürüb. Çünki banklar verdiqləri kreditləri yığa bilmədiklərinə, yeni kredit xətləri də aç bilmirlər. Kreditləşdirmə olmadan isə bankların sağlamlığından söhbət gedə bilməz. Vaxtla verilmiş kreditlər üzrə borclar da geri qayıtmadıqca şişir. Kredit portfelinin mühüm bir hissəsini problemlı kreditlər təşkil edir.

Bəs görəsən, bu il problem tam şəkildə həllini tapacaqmı? Son 3 ildə bank sektorunun, eləcə də bütövlükdə iqtisadiyyatın əsas beləsinə çevrilən problemlı

kreditlərin həlli üçün hansı addımların atılmasına ehtiyac var?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri də təsdiqlədi ki, problemlı kreditlərin həcmi durmadan artır: "Rəsmi rəqəmlərə görə, problemlı kreditlərin ümumi kredit qoyuluşlarında payı 16 faizə çatıb, beynəlxalq reyting agentliklərinin hesablamalarına görə, 25-30 faiz civarındadır. Bu da çox böyük rəqəmdir. Bu beynəlxalq aləmdə qəbul olunmuş normadan 10-12 dəfə artıqdır. Dünyadan problemlı kreditlərin həcmi 3 faizdən yuxarı olan kimi həmin banklar dərhal başqa mənbələrdən maliyyələşmək üçün problemin həlli üçün addımlar atmağa, proqramlar qəbul etməyə başlayırlar. Azərbaycanda isə problemlı kreditlərin həcmi bu norma və standartları dəfələrlə

keçib. İlk mərhələdə bankların tez-tez məhkəmələrə müraciət etməsinin də bir effekti olmadı. Məhkəmələrdə minlərlə belə işlər yığılıb qalıb. Əgər vətəndaşın krediti ödəməyə imkanı yoxdursa, istər məhkəmə qərarı olsun, istərsə də olmasın, onsuz da ödəmək iqtidarında olmayacaqdır. Ona görə də son zamanlar banklar tərəfindən vətəndaşların məhkəmələrə verilməsi halları bir qədər azalıb".

N.Cəfərinin fikrincə, məsələnin ən pis tərəfi də bu oldu ki, son iki ildə problemlı kreditlərin həcmi artıqca ən böyük yük vətəndaşın üzərinə düşür: "Biz iki il öncə məsulyyətin üç yerə bölünməsi formulunu da təklif etmişdik. Mərkəzi Bank, banklar və vətəndaşlar devalvasiyadan sonra yaranmış əlavə faizləri bərabər şəkildə bölüb, məsulyyəti 3 yerə bölə bilərdilər. Hesab edirik ki, bu il bank sektorunda bəzi bankların bağlanması və ya birləşdirilməsi prosesi davam edəcək. Hökumət son nəticədə ayaqda qalan banklara yardım etməyə məcbur olacaq. Çünki nə banklar, nə də vətəndaşlar öz gücünə bu vəziyyətdən çıxma bilməyəcək. Son nəticədə ya Mərkəzi Bank, ya da hökumətin birbaşa müdaxiləsi tələb olunacaq ki, bu problem həll olunsun. İlin sonuna qədər bu qərar verilə bilər. Çünki problemlı bankların tamamilə sıradan çıxarılması prosesi də davam edəcək. Bunu son günlərdə "Moody's" və "Fitch" kimi beynəlxalq agentliklər də açıqladı ki, bu proses davamlı şəkildə gedəcək. Ola bilər ki, ilin sonuna yaxın ayaqda qalan banklara dəstək proqramı qəbul olunsun, onlar da vətəndaşlara ciddi güzəştlər et-

məyə başlasınlar".

Iqtisadçı hesab edir ki, seçki ilində hökumət bu problemin həlli istiqamətində mühüm addımlar atmağa bilər: "Görünən odur ki, problemin başqa həlli yolu yoxdur. Vətəndaşlar kreditləri qaytara bilməyəcək, banklar da öz gücü hesabına insanlara güzəşt edə bilməyəcək. Banklar güzəşt etdikcə vergi və dövryyə ilə bağlı öhdəlikləri də artacaq. Ona görə də dövlət belə bir addım atmalıdır. Bu il həm də seçki ilidir. Mümkündür ki, seçkilərə bir neçə ay qalmış belə bir addım atılsın, bu da seçkinin iqtidar üçün daha rahat keçməsinə şərait yarada bilər. Banklar bağlanması isə istənilən halda davam edəcək, bu qaçılmaz bir prosesdir. Çünki Azərbaycanda kifayət qədər zəif banklar var. Onlar ümumiyyətlə bu prosesdə iştirak edə bilmirlər, bəziləri böyük valyutadəyişmə məntəqəsinə çevrilib. Ancaq valyutadəyişmə əməliyyatlarından pul qazandıran banklar deyil, banklar deyil. Verdikləri kreditləri isə toplaya, yeni kredit xətlərini isə aç bilmirlər. Ona görə də, bu konsolidasiya prosesi davam edəcək. Ola bilər ki, bu il bağlanmadan daha çox birləşmə xəbərləri eşidək. İki-üç bankın birləşdirilməsi yolu ilə sağlamlaşdırma addımları atılacaq. Sonda isə Mərkəzi Bankın və ya hökumətin birbaşa dəstəyi olmadan bu problem həll olunmayacaq. Problemin həlli üçün 5-6 milyard manat əlavə vəsaitə ehtiyac var ki, əsas sual da hökumətin bu vəsaitin xərclənməsinə razı olub-olmayacağıdır".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Bakının Bilgəh qəsəbəsində mağaza sahibini öldürməkdə təqsirli bilinən şəxs hakim qarşısına çıxarılıb. O, 20 yaşını həbsxanada tamamlayıb. Musavat.com xəbər verir ki, 1987-ci il təvəllüdü Əlizadə Əmrah Xanlar oğlunun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində baş tutub.

Hakim Rasim Sadiqovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə dövlət ittihamçısı ittiham aktını elan edib. İttihamda yazılır ki, Əmrah Əlizadənin qonşusu olan mağaza sahibi Hacıbaba Məmmədova 30 manat borcu olub. Borcun bir hissəsini ödəyən zaman aralarında mübahisə yaranıb. H.Məmmədov borcun hamısını tələb edib.

Bu zaman mübahisə davaya çevrilib. Ə.Əlizadə cibindəki bıçaqla Hacıbaba Məmmədovun baş nahiyəsinə bir zərbə vurub. Əlindəki bıçaq sınıb. Daha sonra mağazada olan mətbəx bıçağını götürərək Hacıbaba Məmmədovun baş və boğaz nahiyələrinə zərbələr endirib. Əmrah Əlizadə özünü qismən təqsirli bilib və deyib ki, istintaq qərəzli aparılıb: "Ötən il yanvarın əvvəlində Hacıbaba Məmmədova 30 manat borcum olub. Kənd adamı kimi ondan nisyə mal alırdım. Dəfələrlə ondan borca mal alıb qaytarmışam. 6 yanvarda mağazaya gəldim. Hacıbaba kişiye dedim ki, borcumu səhər qaytaracam. Atamla "Vosmoy" bazarında işləyirdim. Ayın 7-də gecə evdə yemək yeyib, 12 manat götürüb mağazaya gəldim ki, borcun bir hissəsini verim. 12 manatı verəndə Hacıbaba kişi dedi ki, "söz vermisən ki, pulu gətirəcəksən". Mən də dedim ki, insanlıqdır, indi yoxumdur. Qalanını da sabah işdə gələndə verəcəm. Başladı ana-bacı söyüşü söyməyə. Əlini atdı boğazıma. Dedi ki, səni öldürəcəm. Məni yere yixib üstümdə

30 manata görə törədilən dəhşətli qətlin təfərrüatı

20 yaşlı gənc mağaza sahibinə 25 bıçaq zərbəsini niyə vurub?

oturdu. Başladı məni boğmağa. Artıq bədənim keyidi. O mənim öldüyümü fikirləşib, üstümdən durdu".

Ə.Əlizadə deyir ki, mağazadan qaçmaq istəyərkən Hacıbaba Məmmədov yenidən onun qarşısını kəsib və əlindəki bıçağı ona tərəf uzadıb: Qarınma vurmaq istədi. Əlimlə bıçağı tutdum. Bıçağı tutanda əlim iki yerdən kəsildi. Bıçağı əlindən alanda ikinci bıçağı götürdü. Məni vurmaq istəyəndə mən də əlimdəki bıçağı ona tərəf fırlatmağa başladım.

Bıçağı müxtəlif istiqamətlərə fırlatdım. Onu öldürmək niyyətim yox idi, məndən güclü idi. Özümü qorumaq niyyətində idim. Sonra da qorxub qaçdım".

Mərhumun hüquqi varisi, xanımı Gülnarə Məmmədova isə bu sözlərə etiraz edib. O bildirib ki, 26 bıçaq zərbəsi vurmaqla özünü müdafiə etmək niyyəti yox, onu öldürmək niyyəti olub: "Bir bıçaq vurub qaçardın".

Dövlət ittihamçısı bildirib ki, ekspertiza rəylərində göstərilir ki, mərhuma 25 bıçaq zərbəsi

vurulub. Prokuror təqsirləndirilən şəxsə sual verib ki, "əgər özünü müdafiə etmək niyyəti olubsa, bu qədər zərbə niyə vurub?".

Əmrah Əlizadə deyib ki, bıçağı sağa-sola fırlatdığı üçün mərhuma neçə zərbə dəydiyini bilməyib. Dövlət ittihamçısı dəqiqləşdirmə üçün bir daha Əmrahdan həmin zərbələrin onun tərəfindən vurulub-vurulmadığını soruşub. Ə.Əlizadənin cavabı belə olub: "Yəqin ki, elə olub. Tam xatırlamıram".

Suallara cavab verən Əmrah istintaqa fərqli ifadələr verməsini savadının olmaması ilə izah edib. Onun sözlərinə görə, göyərti satdıqları üçün həmişə ip kəsmək üçün cibində bıçaq olub. Həmin bıçaqdan gün ərzində istifadə edirmiş. Ə.Əlizadə suallara cavabında bildirib ki, bu əməlinə görə peşmandır: "Kim 30 manata görə adam öldürər? Bıçaq mənim əlimdə idi. İstəsəm onun üzündən, qarından vurardım. Kim-kimi gözündən vurub öldürər? Əlindən qurtulmaq üçün bıçağı sağa-sola vurmuşam. Ekspertiza rəy verib ki, 20-dən çox zərbə var. Amma birçə sağ-

lamlığa ağır zərər vuran bıçaq zərbəsi var. Qalanları cızıqdır".

Hakim də bildirib ki, ekspertizanın rəyindən görünür ki, mərhumun ölümünə səbəb sol göz nahiyəsinə aldığı ağır zərbədir. Ə.Əlizadə isə həmin zərbəni nə vaxt vurduğunu xatırlamır.

Məhkəmədə mərhumun həyat yoldaşı Gülnarə Məmmədova da ifadə verib. O deyib ki, mağazada saat 7-yə qədər oğlu, 7-dən 12-yə qədər isə yoldaşı olmuş. Hadisə baş verən gün gecə saat birin yarısı olsa da həyat yoldaşının gəlmədiyini görüb narahatçılıq keçirib.

"Bəzən olurdu ki, kənd camaatı ilə yığıb söhbət edirdilər. Ona görə də bir az da gözledim. Dədim yaqın gələr. Bir az keçəndən sonra yoldaşıma zəng elədim. Telefonu açdı. Mağazadan televizorun səsi gəlirdi, Hacıbaba cavab vermədi. Sonra telefonum söndü. Bir az keçdi telefonuna yenə zəng elədim. Çağırsa da götürmədi. Bir neçə dəqiqə sonra qardaşım zəng elədi. Dedi ki, "qorxma heç nə olmayıb. Hacı mağazada bir nəfərlə dava edib. Qaçaraq mağazaya gəldik. Gör-

düm ki, hər yer qan içindədir. Təcili yardıma zəng elədik. Tez xəstəxanaya getdik", - deyərək zərərçəkmiş bildirib.

Gülnarə Məmmədovanın ifadəsindən məlum olub ki, mərhum Hacıbaba Məmmədov xəstəxanaya çatdırılanda sağ olub və reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilib. Hətta müstəntiqə ifadə də verib. Həmin ifadəsində təqsirləndirilən Əmrahdan şikayətçi olmadığını deyib.

Gülnarə Məmmədova buna da etiraz edib. Söyləyib ki, həyat yoldaşı reanimasiyada huşsuz vəziyyətdə olub. "Huşu özündə olmayıb. Doğru deməyib. Necə olub ki, Hacıbaba o vəziyyətdə Əmrahla eyni cür ifadə verib? Mən onun yanına gedəndə özündə deyildi. Danışılardan hiss edirdim. Axı o cür yara alan adamdan necə ifadə almaq olardı?"

Zərərçəkmiş tədqirləndirilən şəxsdən şikayətçi olduqlarını bildirib.

Qeyd edək ki, hadisə ötən il yanvarın 9-da Sabunçu rayonu, Bilgəh qəsəbəsində qeydə alınıb.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

Klinikada həkimin maaşı: 180 manat yazılıb, 8 min alıb...

Xalq artisti, balerina və s. titulların sahibi Leyla Şıxlinskayanın rəhbərlik etdiyi, onun adını daşıyan klinikanın göz həkimi Namiq Mustafayev rəsmi sənədlərə görə, klinikadan 180 manat, faktiki isə 7-8 min manat maaş almış. Bunu N.Mustafayev özü ötən həftənin cümə günü məhkəmədə təsdiqləyib.

Həkim, Leyla Şıxlinskaya klinikasının 7 nəfər keçmiş işçisinin məhkəməsində ifadə verib. Onların işinə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində baxılır. Müttəhimlər kürsüsündə klinikanın keçmiş baş mühasibi Şəhla Abbasova, Polad Əliyev (baş mühasibin müavini), Səkinə Qasımova (mühasib), Ayten Hüseynova (kassir), Mədinə Hüsüyeva, Nigar Rzaquliyeva və Yelena Abdullayeva oturlublar. Onlar CM-nin 313 (vəzifə saxtakarlığı) və 179 (mənimləmə) maddələri ilə təqsirləndirilir.

"Əməliyyata görə pulu klinikanın kassasından alırdım..."

Onların barəsində Leyla Şıxlinskayanın şikayəti əsasında cinayət işi qaldırılıb. Şıxlinskaya baş mühasibi və digərlərini klinikanın "qara kassası"ndan 800 min manata yaxın vəsaiti mənimləməkdə ittiham edir. Keçmiş işçilərini klinikaya daxil olan vəsaitləri mənimləməkdə ittiham edən

Şıxlinskaya onların cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması ilə kifayətlənmir, 804 min 343 manat da pul tələb edir. Xalq artistinin nümayəndəsi məhkəmədə bu məbləğdə mülki iddia qaldırır.

Lakin bu cinayət işinin istintaqı zamanı klinikada milyonlarla manat vergidən yayınma da aşkarlanıb və fakt üzrə ayrıca cinayət işi qaldırılıb. Məhkəmədə şahid kimi ifadə verən Namiq Mustafayev Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasında da işləyir. Həkim deyib ki, əsas iş yeri də elə oradır, "Leyla Şıxlinskaya klinikası" ilə əməkdaşlıq edib. N.Mustafayev ifadəsində deyib ki, özəl klinikada göz əməliyyatları edib. Hər əməliyyata görə pulu bir həftə sonra klinikanın kassasından alıb.

"Hər əməliyyatın öz qiyməti var. Yeni qiymətlər standart deyildi. Məndə əməkhaqqı kartı ol-

mayıb. Amma ayda 7-8 min manat pul almışam", - göz həkimi ifadəsində belə deyib.

"Əməkhaqqı kartlarında maaş az göstərilirdi"

Təqsirləndirilən şəxslərdən keçmiş baş mühasib Şəhla Abbasovaya şahidə bağlı məsələyə aydınlıq gətirib. Bildirib ki, həqiqətən ona dediyi məbləğdə əməkhaqqı verilirdi. Amma rəsmi sənədlərdə həkimin maaşı 180 manat göstərilmişdi. Çünki klinikanın rəhbərinin göstərişi belə olub: "Bizdən kart sistemində keçməyi tələb etmişdilər. Biz də bütün işçilərin adına əməkhaqqı kartı açmışdıq. Amma orada maaş az göstərilirdi".

Səmədov, ginekoloq Nuriyyə Qədirova da buna bənzər ifadələr veriblər. Bildiriblər ki, hər əməliyyatın qiyməti, aylar üzrə aldığı əməkhaqqılar fərqli olub.

Onlar aldığı əməkhaqqının məbləği haqda konkret rəqəm söyləməyiblər. Amma deyiblər ki, onlara vəd edilən məbləği vaxtında alıblar.

O da məlum olub ki, adları çəkilən həkimlərin adına əməkhaqqı kartları çıxarılıb. Amma həmin kartlar həkimlərin özlərinə verilməyib. Onların da rəsmi maaşı 180-200 manat həddində olub.

"Şıxlinskaya açarı verib dedi ki, o otağa daxil olum..."

Məhkəmə prosində klinikanın mühafizə xidmətinin rəhbəri olmuş İlqar Həsənov, IT mütəxəssisi Nuru Nuriyev L.Şıxlinskayanın göstərişi ilə baş mühasibin otağına gizli daxil olmadan, onun kompüterinə müdaxilədən danışılıb.

İ.Həsənov deyib ki, klinikada kompüter sistemi ilə bağlı işlərə

baxan N.Nuriyev günlərin birində işdən sonra gəlib və mühasibin otağına gedib. Onlar da bundan xəbər tutan kimi məsələdən hazırda məhkəmə qarşısında olan mühasibi xəbərdar ediblər. Elə bu xəbərdarlıqdan da iki gün sonra klinika rəhbərliyi İ.Həsənovu mühafizə xidmətinin rəisi vəzifəsindən çıxarıb: "Məni adı mühafizəçi təyin etmək istədilər, razılaşmadım, ərizəmi yazıb işdən çıxdım".

N.Nuriyev də ifadəsində mühasibin otağına getdiyini təsdiqləyib: "Məndən Leyla xanım xahiş etmişdi ki, sənədləri "kopyalayım". Həmin vaxt audit yoxlama gəlmişdi. Mən də onun dediyini eləmişəm. Otağın açarını da mənə Leyla xanım vermişdi. Mən məlumatları aparıb ona verdim və bu haqda heç kimə heç nə demədim". ("Azadlıq" radiosunun materialları əsasında)

Bakıda iki dost zəhərləndi - biri öldü

Bakıda huşsuz vəziyyətdə tapılan iki nəfərdən biri ölüb. Lent.az xəbər verir ki, Naximov küçəsində yerləşən mənzilin mətbəxində paytaxt sakini, 1970-ci il təvəllüdü Musayev Musa Fərman oğlu və Ucar rayon sakini, 1974-cü ildə anadan olmuş Əsgərov Ceyhun Tahir oğlu huşsuz vəziyyətdə aşkarlanıb. Onların ikisi də xəstəxanaya yerləşdirilib. Lakin C.Əsgərovun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

İlkin məlumata görə, hər iki şəxs dəm qazından zəhərlənib. Onlar dost olublar. Faktla bağlı Xətai Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Son zamanlar Bakıda cibgirlərin sayı sürətlə artıb. Avtobusda, metroda, mağazada... hər yerdə, amma hər yerdə ehtiyatlı olmaq lazımdır. Məsələn, keçən il Rusiyada 44 min cibgiriş hadisəsi qeydə alınıb. Bakıda isə yanvar ayı başlandıqdan bu günə qədər 279 oğurluq hadisəsi qeydə alınıb. Bu, şəxsi və dövlət əmlakının oğurlanması faktlarının əksəriyyətini xırda oğurluqlar təşkil edir.

Bu qanun pozuntularından 24-ü "isti izlər"lə açılıb. Bununla yanaşı, yanvarın əvvəlindən indiyə qədər ötən il ərzində baş vermiş oğurluq hallarının 14-nün üstü açılıb. Təkcə ötən sutka ərzində Bakıda 42 oğurluq və iki quldurluq hadisəsi qeydə alınıb. Səbəylə Rayon Polis İdarəsindən "Sputnik Azərbaycan"ə verilən məlumata görə, Neftçilər prospektində yerləşən Park Bulvar Ticarət Mərkəzində oğurluq hadisəsi baş verib. Ticarət Mərkəzindəki mağazalardan birinin kassasından naməlum şəraitdə min manat oğurlanıb. 1982-ci il təvəllüdü Səbinə Məmmədova bu barədə polise şikayət ərizəsi ilə müraciət edib. O qeyd edib ki, oğurluq yanvarın 7-dən 8-nə keçən gecə baş verib. Hələlik faktla bağlı heç kəs saxlanılmayıb. İstintaq tədbirləri görülür. Bununla yanaşı, Xətai Rayon Polis İdarəsinə daxil olan məlumata görə, rayon ərazisində cibgirlərin fəallığı artıb. Onlar əsasən marşrut avtobuslarında camaatın ciblərini soyurlar.

Xətai RPİ-dən verilən məlumata görə, yanvarın 8-də 81 nömrəli marşrutda 2001-ci il təvəllüdü Gülşən Qurbanova soyulub. Naməlum şəxs onun çantasından mobil telefonunu oğurlayıb. Elə həmin gün 36 sayılı marşrutun səmisi Sünüyə Babayevanın içində 370 manat, bank kartları və şəxsiyyət vəsiqəsi olan pul kisəsi oğurlanıb.

Ümumiyyətlə, araşdırmalar sübut edib ki, bir çox qurbanlar qarət olunduqlarını yox, pullarını, telefonlarını və digər dəyərli əşyalarını haradansa unutduqlarını, ya da itirdiklərini düşünürlər. Əslində bu, psixoloji məqamdır. İnsan qarət olunduğunu yox, nəyisə itirdiyini düşünməklə daha çox rahatlıq tapır. Amma gəlin düşüncə, "Yeni Müsavat" Rusiya mətbuatına istinadən sizi oğurlardan, cibgirdərdən qorumağın yollarını göstərir. Beləliklə, sizi yolda, nəqliyyatda, mağazada oğurlar necə qarət edə bilər və onlardan necə sığortalanmaq mümkündür?

Xəbəriniz olmadan cibinizə girənlər

Bəzi geniş yayılmış düşüncələrin əksinə olaraq, oğurlar və cibgirdlər ümumiyyətlə, hipnoz ustaları və sehrbaz deyillər. Onların əsas xüsusiyyəti situasiyanı analiz etmələridir. Sizin dəyərli bir əşyanızı oğurlamaq üçün onu harda gizlətdiyinizi bilmələri çox vacibdir. Bunun onlara siz göstərirsiniz. Məsələn, bankomatdan pulunuzu götürəndə və ya mağaza-

Küçədə qarət olunmamaq

Üçün 10 tövsiyə

Onlar hipnoz ustaları və sehrbaz deyillər, amma...; bunları oxumadan küçəyə çıxmayın, qarət edilə bilərsiniz

zadə hesabı ödəyəndə cibgirdlər sizi diqqətlə müşahidə edə bilər. Onlar bu zaman sizə potensial qurban gözü ilə baxırlar.

Oğurların daha optimal üsulları da var. Məsələn, bir vaxta daxil olur, bir müddət müşahidə aparır və birdən qışqırırlar: "Mənim pul qabımı oğurladılar". Bu zaman avtomatik olaraq bütün insanlar pulqablarını qoyduqları yeri yoxlayırlar. Görəsən onlar da qarət olunublar mı deyir... Artıq cibgir hər kəsin pulqabını harda gizlətdiyini öyrənir və beləcə işi asanlaşır. Bu zaman kimin pulqabınının daha asan yerdə olduğunu bilmək ona daha rahat olur. Həmin adamın yanında dayanır və işini görür.

Yeri gəlmişkən, getdiyiniz xarici ölkələrdə turistlər üçün bir çox yerlərdə "özünüzü cibgirdlərdən qoruyun" xəbərdarlığı olan lövhələr yer alır. Bu lövhələrin yaxınlığında isə əsasən cibgirdlər dayanır. Çünki turistlər bu yazını oxuyan kimi avtomatik olaraq pulqablarını yoxlayırlar və cibgirdlər də kimin pulunun harda olduğunu bilərək, daha rahat plan qurur.

Çantanı və ya cibini kəsən cibgirdlər

Bu üsulu isə "Görüş yerini dəyişmək olmaz" filmində də göstəriblər. Cibgir lezviya (ül-güc), bıçaq və ya daha fərqli kəsici alətdən istifadə edir. Bu zaman o, sakitcə, qurbanın ruhu belə duymadan çantasını

və ya cibini kəsir, rahatlıqla pulunu götürür. Düzü, hazırda bu üsul köhnəmiş sayılır. Çünki cibgirdlər yaxalandıqları halda özləri üçün öncədən səbəb uydururlar.

"Mən heç nə etmədim, sübut edin" tipli özünümüdafiə hər zaman işə yararır. Çünki bunu sübut etmək çox çətindir. Əgər kiməsə kənardan telefonla bunu çəkməyibse. Amma əgər cibində kəsici alət varsa, bu zaman işlər çətinləşir. Kəsilməmiş cib və ya kəsilməmiş çanta ortadadırsa, bu zaman cibində kəsici alət olan şəxs avtomatik suçlu sayılır.

Sizinlə qələbəliyin içində toqquşanlara diqqət!

Bu üsul da cibgirdlər üçün çox geniş yayılmış sayılır. Hesab edin ki, siz qələbəliyin içində tanımadığınız adamlara toqquşmusunuz. Ya da o, sizinlə toqquşub. Bundan sonra olduqca mədəni şəkildə sizdən üzr istəmələr, əlinizdən tutmalar, gözünüzün içinə diqqətlə baxmalar... başlanır. Təbii ki, bu anda sizin bütün diqqətiniz üzr istəyənlərə, guya ki, xəcələtinizdən ölənlərə cibgirdin bu halını aradan qaldırmağa yönəlir. Həmin zaman o, sizin diqqət yayınlığınızdan istifadə edib, cibinizdən pulunuzu və ya telefonunuzu oğurlayır. Bu situasiyanın üç tərəfi var. Birincisi, cibgir toqquşma anında artıq sizin pulqabınızı oğurlamış olur. Əli yuxarıdan aşağı doğru gedir və sizin ru-

hunuz da duymur. İkincisi, o, sizin yanınızdan "uçaraq" gedərkən cibinizi də "təmizləyir". Təbii ki, daha ağır variant da var: onlar bəzən iki nəfər olaraq çalışırlar. Biri sizinlə kəskin olaraq toqquşur, siz bu zaman özünüzü düzəltməyə və üzr istəməyə başlayırsınız. Bu zaman yanınızdan sürətlə keçən başqa birisi isə sizi soyur. Ya da sizinlə biri toqquşur, bu zaman başqa biri də ona deyir. Onlar hündürdən dalaşmağa, hətta bir-birini söyməyə başlayırlar. Siz araya girməyə çalışanda isə pulunuzu, telefonunuzu və ya hər hansı zinyət əşyalarınızı itirmiş olursunuz.

Xeyirxahlıqdan sui-istifadə etmək

Bu, çox aşağılıq bir üsuldur. Cibgirdlər əllərindəki bazarlıq dolu çantanı və ya digər əşyalarını qəsdən yerə atırlar. Sizsə bu anda yardıma möhtac olan bu şəxsə yardım etməyə çalışırsınız. Yeri ayılırsınız, yerə düşən əşyaları yığmağa çalışırsınız. Bu zaman üst paltarlarınızın yan cibləri də cibgirdlər üçün olduqca müsaid, uyğun olur. Necə dəyərlər, qarət olunmaq üçün ideal məqam sayılır.

Amma bu, o demək deyil ki, əşyalarını yerə dağdan şəxslərə kömək etmək olmaz. Bunu etmək lazımdır, amma bəzi qaydaları qoruyaraq. Bu qaydalar barədə aşağıda danışacağıq.

Sizinlə yaxın adam kimi yanaşı dayanmaq və...

Bir tərəfdən, çox yaxın təmaslar güvensizlik hissi yaradır. Amma digər tərəfdən, qələbəlik içində olanda insanlar tez-tez bir-birinə yaxın dayanırlar ki, bu da qeyri-adi qəbul olunmur. Mağazada növbədəsiz və ya bulvarda qələbəliyin arasındasız. Kimsə arxadan sizə yaxın dayanıbsa, bunda anormal bir durum görməyə bilərsiniz. Cibgirdlər də bundan istifadə edir. Onların əl verdişləri olduqca cəldir və cəmi bir neçə saniyənin içində sizi qarət edə bilərlər. Sizin bunu hiss etmə ehtimalınız isə olduqca aşağıdır.

Sizi valeh edənlər...

Yolla gedirsiniz və birdən çox gözəl, amma içkili bir qız sizi qucaqlamaq istəyir. Və ya gənc bir oğlan. Təbii ki, çox arzu edilmez bir situasiyadır. Qərb ölkə-

var, onu sizə verir.

Ola bilər ki, hətta təmizliyi də özü etsin. Amma bu, olduqca mənfi haldır. Çünki burada qayğıkeşlikdən əsər-əlamət yoxdur. Sizin dalğınlığınızdən istifadə edib bir neçə saniyə ərzində sizi qarət etmək olduqca asandır. Nəzərə alın: cibgirdlər insanların üst-başlarını özləri çirkləndirirlər. Məsələn, əllərindəki bir təbəşir və ya çirkli bir əşya ilə. Üzbəüz gələndə fərqi belə olmadan sizin üstünüzü çirkləndirir, sonra da arxanızca düşüb, canfəşanlıq edirlər. Təbii ki, bu, ssenari işidir. Amma sonunda isteklərinə nail olurlar.

Əlləri oynatmaq - hipnoz bacarığı...

Bəzi küçə cibgirdləri hipnoz bacarığına da malikdirlər. Məsələn, onlar küçədə sizin qabağınızı kəsə və əllərini sü-

lərinə insanlar bu durumdan o qədər də narahat olmur və dərhal razılaşırlar. Həmin şəxsin könlünü xoş etmək üçün. Amma bizim kimi mühafizəkar ölkələrdə bu, düzgün qəbul edilmir.

Hesab edək ki, həmin şəxs, amma çox cazibədar qız-oğlan sizi qucaqladı. Ümumiyyətlə, bu cür cibgirdlər daha çox restoran-bar qapılarının yanında dayanırlar. Özləri kimi sərxoş adamları qucaqlayır və bu zaman rahatlıqla onları soya bilirlər. Yeri gəlmişkən, cibgirdlər çox nadir hallarda bizim təsəvvür etdiyimiz kimi - çirkli, üst-başından cibgirdlik yağan, kriminal ünsür kimi görünürlər. Əksinə, iz itirmək üçün onlar hətta bizdən də yaxşı, səliqəli geyinirlər. Hətta o qədər ki, siz ondan şübhə etdiyiniz üçün özünüzdən utana bilərsiniz.

Sizi köhnə dostunuzun yerinə qoymaq

Bu üsuldə bir artistizm var. Belə ki, söhbət ssenariləşdirilmiş cibgirdlikdən gedir. Bu halda cibgir sizi ictimai bir yerdə tutacaq və sizi qucaqlayıb, küreyinizdən vurmağa başlayacaq. Ola bilər ki, arxadan gəlib, gözünüzü qapatsın və "tap görüm, mən kiməm" deyə soruşsun. Təbii ki, siz gözünüzü açanda və üz-üzə gələndə bir-birinizi tanımayacaqsız. O da bu situasiyaya görə sizdən üzr istəyəcək və yoluna davam edəcək.

Siz bunu olduqca normal bir hal olaraq qəbul edə bilərsiniz. Təbii ki, axı siz özünüz də dəfələrlə küçədə nəqliyyatda bəzi adamları kiməsə oxşatmışsınız. Amma sizin göz yanılmanıza cibgirdin bir deyil. Birincisi, onun gözü yanılmaz. İkincisi də sizin gözünüzü bağlayan zaman o, öz çirkin məqsədlərini həyata keçirmiş olur.

Qayğıkeşliyi ilə sizi təəccübləndirənlər

Yolda tanımadığınız adamlar sizə qarşı diqqətçillik və qayğıkeşlik göstərəndə çox təsirlənirsiniz. Məsələn, kiməsə arxadan gəlir və sizə deyir ki, paltonuz, ya da pencəyiniz çirklənib. Sonra da başlayır onu təmizləməyə. Ya da hesab edək ki, yanında yaş salfet

rətlə oynada-oynada nəse dəyə bilərlər. Siz bu zaman onların əl hərəkətinə diqqətinizi cəmləşdirdiyiniz üçün az qala hipnoz olunmuş kimi ola bilərsiniz. Amma bu zaman onlar bir əlləri ilə sizi hipnoz edib, o biri əlləri ilə sizi soya bilərlər. Elm sübut edib ki, insanın diqqəti əldə konsentrasiya olunub.

Turniketlər - cibgirdlərin cənnəti

Turniketlər cibgirdlər üçün ən rahat yer sayılır. Burada cibgirdin xüsusi əziyyət çəkməsinə də ehtiyac yoxdur. Onlar çox rahatlıqla sizin cibinizə girib, dəyərli əşyalarınızı götürə bilərlər. Aradək məsafə qısa olduğu üçün bunu etmək də bir əziyyət tələb etmir. Amma bir məqam da var. Siz bu zaman onun hərəkətinin fərqi var və dərhal polis çağırma bilərsiniz. Əmin olun ki, bu zaman sizin pulqabınızın onun üstündə olmayacaq. Çünki o, tək işləyir. Pulqabını götürən kimi onu yanındakı adama çoxdan ötürmüş olur.

Bas onlardan necə qorunmaq?

Yuxarıda yazdığımız bütün hallar hadisənin necə baş verməsi ilə bağlıdır. Amma onları oxuyub, cibgirdlərdən necə qorunmaq lazım olduğunu da öyrənmək olar. Aşağıdakı qaydalara riayət etməklə cibgirdlərdən qoruna bilərsiniz.

1. Pulqabınızı, telefonunuzu əlçatmaz, çətin yerlərdə saxlamağa çalışın. Onları tez-tez yoxlayıb, özünüzü asan ov kimi göstərməyə çalışmayın.

2. Daim ayıq-sayıq olun və tanımadığınız adamlarla çox səmimi olmamağa çalışın.

4. Adamların çox olduğu yerlərdə bel çantanızı belinizdən yox, qabaqdan asmağa çalışın.

5. Cibgirdi ifşa etdiyiniz anda bu barədə polise məlumat verin.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 15 (6904) 22 yanvar 2018

13 uşağına həbs həyatı yaşadan ata-ana həbs edildi

ABŞ-nın Kaliforniya ştatında 13 uşağını evdə məhkum kimi yaşadan və işgəncə edən ata-ana həbs olunub. Buna 17 yaşlarındakı uşaqlarının evdən qaçaraq polisə şikayət etməsi səbəb olub. 57 yaşlı ata David Allen Turpin və 49 yaşındakı ana Luis Anna Trupinin əsarət altında tutduğu və işgəncə etdiyi 13 uşağı 14 yaşlı qızlarının bir yolla evdən qaçması və polisə şikayət etməsi ilə qurtulub.

Ata-ananın uşaqlarına nə qədər müddətdir həbs həyatı yaşatdıqları məlum deyil. Amma polisə şikayət edən 17 yaşlı qızın 10 yaşındakı bir qız kimi göründüyü qeyd edilir. Qurtulan uşaqlar yemək və su verildikdən sonra ən yaxın xəstəxanalara göndəriliblər. Vəcdansız ana və ata həbs olunaraq türməyə göndərib. Azadlığa buraxılmaları üçün təyin edilən kəfalet 9 milyon dollardır.

Cütlük haqqında yayımlanan arayışda onların 2011-ci ildə iflas etdikləri və ətraflarındakı insanlar tərəfindən çox yaxşı cütlük kimi təqdim olunduqlarıdır. Ata David Turpin 2011-ci ildə öz evlərini gündüz məktəbi kimi qeydiyyatdan keçirib. Birinci dəfə 12-ci siniflər üçün özəl məktəb kimi qeydiyyata alınan məkana bu il 6 tələbə qeydiyyata salınıb.

Misli görünməmiş hamiləlik

İngiltərənin Cənubi Qlostersir qraflığındakı Yet şəhərində yaşayan 41 yaşlı Amanda Ross dükan alışı-verişi üçün gedərkən marketin qarşısında qəflətən qarında kəskin ağrılar başlayıb. Bağırsağ və ya mədəsində küt ağrılar başladığından şübhələnən Ross ərinə zəng vurub. Əri, 53 yaşlı Pol Din də xanımı Bristoldakı "South Hospital"a aparıb. Müayinə zamanı bəlli olub ki, Amanda Rossun ağrılarına səbəb mədə və ya bağırsaqdakı fəsadlar yox, hamiləlikdir. 41 yaşlı Amandanın hamilə olduğu aşkarlandıktan 15 saat sonra isə o, qeysəriyə yolu ilə doğub. 80 dəqiqə davam edən doğuş Pol və

da 8-ci ayındayam. Onu da söylədilər ki, dərhal əməliyyat olunmalıyam, çünki hamiləliyim fəsadlı şəkildə başa çatdı.

Pivə insanı ünsiyyətçil edir?

İsveçrəli alimlər bizim çoxumuza aydın olan bir faktı sübut ediblər - bir stəkan pivə içməklə insanlar daha ünsiyyətçil olur. Basel Universitetinin xəstəxanasında yerləşən alimlər qrupu 60 sağlam adama spirtli və spirtsiz pivə ilə test etdilər. Yoxlamada iştirak edən qadın və kişilərin sayı bərabər olub.

Onlar, üz tanıma, şəfqət göstərmə və cinsi ehtiras testləri daxil olmaqla, bir neçə tapşırığı yerinə yetiriblər. Baş tədqiqatçının bildirdiyinə görə, bu sahədə həyata keçirilən araşdırmaların sayı çox az olub. Professor Matthias Liechti izah edib ki, "çox insan pivə içib və şəxsi təcrübələrindən pivənin təsirini bilsə də, pivənin emosional və ictimai məlumatın emalına təsiri barədə təəccüblü dərəcədə az elmi məlumatlar var".

Spirtili pivə içən qrupda, xüsusilə qadınlarda və daha az ünsiyyətçil şəxslərdə, başqaları ilə xoş, söhbətçil və açıq mühitdə olmaq istəyi artıb. Xoşbəxt üzləri daha tez tanımaqdan savayı, pivə həm də iştirakçıların, xüsusilə də daha az şəfqətli şəxslərin emosional şəfqətini artırıb.

Plastik əməliyyatlar beyni qocaldır - alimlər

Alimlər sübut edib ki, plastik əməliyyatlar beyni qocalmasını sürətləndirir.

ABŞ-da Kaliforniya Universitetinin alimləri plastik əməliyyatların beyni üzərində təsirini araşdırıb. Araşdırma nəticəsində məlum olub ki, plastik əməliyyatlar beyni qocalmasını sürətləndirir.

Mütəxəssislərin sözlərinə görə, araşdırmada plastik əməliyyat olunmuş çoxlu sayda insan iştirak edib. Məlum olub ki, beyni plastik müdaxilədən sonra mimikalının yeni vəziyyətinə dərhal uyğunlaşa bilmir, yeni zahiri görkəmə uyğunlaşmaqda aciz olur. Bu isə xəstələrdə sinir pozulmalarına və uzun sürən depressiyaya səbəb olur. Bir müddət sonra beynin qocalma proseslərinin sürətlənməsi qeydə alınıb.

Kaliforniya universitetinin əməkdaşları onu da sübut edib ki, gəncleşmək məqsədilə edilən istənilən cərrahi müdaxilə və ya əməliyyatlar beynə mənfi təsir edir, o cümlədən, iş qabiliyyətini aşağı salır.

QOÇ

Sürprizlərlə dolu bir gün yaşayacağınız güman olunur. Ola bilsin ki, bu təqvim yeni ilin ilk yaddaqalan tarixinə çevrilsin. Hər cəhətdən buna hazırlaşın. Hər bir prosesə soyuqqanlı yanaşın.

BÜĞA

Havaların qeyri-sabitliyi sizə mənfi təsir göstərməkdədir. Odur ki, var gücünüzle sağlamlığınızı qoruyun. Nahardan sonra şəxsi işlərinizdə böyük dəyişikliklər mümkündür.

ƏKİZLƏR

Təzadlı bir gün yaşayacaqsınız. Ətrafınızda cərəyan edən situasiyalar gah müsbət, gah da mənfi istiqamətə yönələ bilər. Belə məqamlarda dostlarınızla birgə olmağa çalışın.

XƏRÇƏNG

Özünü lovğa və ya təkəbbürlü aparmayın. Bu gün sizə sadə görünmək lazımdır. Bu yolla özünü qarşı rəğbət oyada bilərsiniz. Günortadan sonra qarşınıza yaxşı adamlar çıxacaq.

ŞİR

Pulla bağlı problemləriniz olsa da, qalan məsələlərdə ovqatınız xoş olacaq. Xüsusən də münasibətlər zəminində cərəyan edən proseslərdə rahatlıq tapacaqsınız. Uzaq yola çıxmayın.

QIZ

Ulduzların düzümü səfərə çıxmaq üçün münasib vaxt olduğunu bildirir. Maddi durumunuz imkan verirsə, bundan imtina etməyin. Ətrafınızda olan insanları real qiymətləndirməkdə yanılmayın.

TƏRƏZİ

İxtiyarınızda olan bu təqvim sizə düşərli olacaq. Çünki ulduzlar xoş ovqat və qazanc əldə edəcəyinizi bildirir. Oturaq işlərə çox da həvəs göstərməyin. Aktivliyi artırın.

ƏQRƏB

İkitərəfli əməkdaşlıq çox uğurludur. Əlavə adamlar planlarınızı poza bilər. Tanınmış şəxslərlə əlaqələrinizi dərinləşdirin. Günün ikinci yarısında yeni simalarla görüşləriniz mümkündür.

OXATAN

Bari başdan nəzərinizə çatdıraraq ki, bu gün başlıca vəzifəniz sağlamlığınızı qorumaq olmalıdır. Digər məsələlərə isə ciddi yanaşmağa ehtiyac yoxdur. Əsas gücünüzü istirahətə verin.

OĞLAQ

İxtiyarınızda olan bu təqvimdə heç bir narahatçılığınız gözlənilmir. İşgüzar sövdələşmələrdə iştirak etsəniz, növbəti ayda probleminiz yaranmayacaq. Pulla bağlı ehtiyatlı olun.

SUTÖKƏN

Yaxşı olar ki, bürcünüzün "hakim" olduğu bu ərəfədə hisslərinizi cilovlayasınız. Əks təqdirdə arzulamadığınız qalmaqala tuş gələcəksiniz. Yeni əlaqələr uğurdan xəbər verin.

BALIQLAR

Gün ərzində özünüzü bütünlüklə fəaliyyətə həsr etməlisiniz. Münasibət və alqı-satqı məsələlərinə isə həvəs göstərməyiniz məqsədəuyğun deyil. Axşam işgüzar söhbətlər aparmaq sizə səmərə verəcək.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qışda günlər qısaldığı üçün qadınlar aqressivləşir

İndiana Universitetinin mütəxəssisləri maraqlı araşdırma edib. Araşdırma göstərib ki, qışda qadınlar daha aqressiv olurlar. Buna səbəb isə günlərin qısalması göstərilir. Xamyaklar üzərində aparılan araşdırma göstərib ki, qadınların hormonal mexanizmi onların aqressivliyini şərtləndirən əsas amildir. Kişi orqanizmində isə aqressiya başqa mexanizmlə idarə olunur.

Bioloq Nikki Rendonun fikrinə görə, bu araşdırma gələcək tədqiqatlar üçün baza rolunu oynayacaq. Belə ki, qadın orqanizmində sutkanın qarantlıq zamanında melatonin artır, sutkanın işıqlı zamanlarında isə azalır. Bu isə qadınların davranışını şərtləndirir.

"Cinsi hormonlar qadın və kişilərdə aqressiya üzərində nəzarətin təmin edilməsində mühüm rol oynayır", - deyə bioloq vurğulayıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.